

Barbara
WOODOVÁ

1883

AL
press

edice

KIOKAN

doktorka

Samantha

edice
KLOKAN

Barbara
WOODOVÁ

doktorka
Samantha

edice
KIOKAN

Copyright © 1983 by Barbara Wood

Translation © Petra Klůfová, 2001

Copyright © ALPRESS, s. r. o.

Všechna práva vyhrazena.

Žádnou část knihy není dovoleno užít
nebo jakýmkoli způsobem reprodukovat bez písemného
souhlasu držitele práv, s výjimkou krátkých citací
nebo odkazů, které tvoří součást kritického hodnocení.

Z anglického originálu DOMINA

přeložila Petra Klůfová

Redakční úprava Anetta Nová

Grafická úprava obálky Tomáš Řízek

Vydalo nakladatelství Alpress, s. r. o., Frýdek-Místek,
v edici Klokan, 2001

Vydání druhé, 2018

ISBN 978-80-7543-742-6

Autorčina poznámka

Doktorka Samantha Hargraveová neexistovala. Tato postava byla vytvořena z osudů několika lékařek, jež žily v druhé polovině devatenáctého století, a je dílem autorčiny fantazie.

Dvě lékařky, které se v knize objevují – doktorka Elizabeth Blackwellová a její sestra Emily – však v té době skutečně žily a provozovaly lékařskou praxi. Snažila jsem se vyličit rozhovory s nimi co nejrealističtěji a historicky co nejvěrněji. Vypůjčila jsem si citáty z jejich novinových článků a z interview s nimi. Zbytek jsem dotvořila tak, aby co nejvíc odpovídal jejich názorům.

Prezident Grant měl na plese u Astorových skutečně onu nepřijemnou nehodu, třebaže v jiném roce. Všechny ostatní postavy jsou fiktivní: všechny příhody, jak z lékařského, tak z jiného prostředí jsou produktem mé představivosti, i když mě často inspirovaly skutečné události.

Nemám dost místa, abych mohla poděkovat všem, kdo mi pomohli, ale aspoň díky Harveymu Klingerovi, mému agentovi, který mi nedal pokoj, doktoru Normanu Rubaumovi, jenž mi radil, a mému manželu Georgovi, který dobře ví proč.

PROLOG

Lucerne:1881

Zdál se jí podivný sen. Teď už si nevzpomínala, o čem konkrétně byl, rozplynul se v zářivém ranním slunci, které proudilo oknem do pokoje. Zanechal jí však v pochmurné a rozrušené náladě. Ve spánku se něčeho vyděsila, ale teď už si nedokázala vybavit, oč šlo. Předvídal ten sen budoucnost? Zavrtěla hlavou a vyskočila z postele. Nesmysl! Sen je jenom sen, nic víc!

Tento slavnostní den naplňoval Samanthu dětinským vzrušením. Teď neodolala, a než se chodbou rozběhla ke koupelně, chvatně vyhlédla z okna. Cudně skrytá před pohledy zvenčí nepatrně odtáhla květované závěsy a vykoukla ven. Ulice pod ní vřela horečným ruchem, který byl pro ospalé městečko Lucerne zcela netypický. Kolem rachotily projíždějící kočáry, o dláždění cvakaly podkovy, pobíhali tam psi a děti. Po chodnicích rázovali důstojní muži v redingotech a cylindrech.

V dohledu nebyla jediná žena.

Samatha zamračeně odstoupila od okna.

To znamená... Ženy nepřijdou.

Přede dvěma lety se lucernské ženy spojily do jednoho šiku, aby Samanthu nevpustily do svých řad. Odmítaly ji navštěvovat, na ulici se k ní otáčely zády a dávaly jí najevo stejně spravedlivou povýšenost, jež bývá vyhrazena pro ženy pochybných mravů. Tehdy, během těch prvních osamělých dní, se Samantha Hargraveová stala terčem pohrdání

všech obyvatelk města a chlípných dohadů tamních mužů: co to může být za ženu, která sedí v učebně plné mladých mužů a spolu s nimi poslouchá přednášky pro ženské pohlaví nevhodné? Samantha Hargraveová prostě hodlala zkazit morálku místní mládeže.

Jenže od té doby uplynuly už dva roky a Samatha doufala, že všechny obavy a předsudky vzaly za své. Pokud však ženy odmítnou účast na její dnešní promoci, pak jedině proto, aby jí předvedly, že odmítavý postoj vůči ní nezměnily.

Samanthu to zabořilo, ale byla odhodlaná nepokazit si tím bojkotem slavnostní náladu. Samantha Hargraveová se opřela o všechnu vyzrálou a stoicismus svých jednadvaceti let, zhluboka se nadechla, aby se co nejvíc uklidnila, a začala se chystat.

Když z porcelánového džbánu nalávala do umývadla vodu, na okamžik postála, aby se zadívala na svůj obraz v zrcadle. Překvapilo ji, že během noci se s ní neodehrála žádná zázračná proměna. Kupodivu vyhlížela pořád stejně. Normálně jí její vzhled působil potěšení, ale dnes si ironicky v duchu řekla: Příliš hezká. A hned nato dodala: A příliš mladá.

Každá lékařka musela neustále svádět boj, aby ji společnost nezavrhl, ale lékařka, která navíc byla mladá a hezká, už předem neměla šanci. Jako kdyby si prohlížela cizí obličej, snažila se Samantha objektivně posoudit své rysy. Vysoké čelo, úzký nos, klenuté obočí, něžná, maličko našpulená ústa – všechno to na cestě do světa vyhrazeného mužům představovalo jednoznačné zápory. Neubránila se otázce: Budou mě lidé jako doktorku brát někdy vážně?

Nakonec soustředila pozornost na oči. Věděla, že jsou na ní to nejkrásnější. Měla zvláštní oči, mandlového tvaru, díky dlouhým černým řasám jakoby zkosené. Světlé, téměř neviditelně šedé duhovky jí lemovala černě, což v lidech budilo dojem, že do nich vidí hlouběji než ostatní. Byly to vážné, pronikavé oči, obrovské, průzračné a třpytné, a kdykoliv je Samantha na někoho upřela, dotyčný pochopil, že jimi vyzařuje silný a odhodlaný duch.

Samantha pokračovala v ranní hygieně, kterou prováděla jako tehdy většina žen. Stála na gumové podložce a omývala si tělo namydlenou žínkou namáčenou v umývadle. A – jako většina žen – se už neoplachovala. Sedací vany, stále ještě považované za vysoce spornou novinku (lékaři varovali, že sezení ve vodě může poškodit zdraví), se daly najít pouze v domech těch nejvýstřednějších boháčů.

Trochu roztřesenýma rukama se natáhla po korzetu z bavlněného kepru. Dopřála si minutku na uklidněnou, načež se zašněrovala, ale ne tak pevně, aby to bylo nepříjemné. Samantha měla to štěstí, že vlastnila útlý pás (o to se postaraly dlouhé měsíce hladovění), zatímco mnoho žen se po utažení korzetu do módně vosího pasu neobešlo bez dávky morfia. Když vkročila do vyšívaných spodních kalhot a natahovala si je přes dlouhé štíhlé nohy, přivolalo to vzpomínku, při které se usmála – ovšem tehdy jí do úsměvu nebylo.

Přede dvěma lety, když byla první den na lucernské lékařské koleji, přivítal Samanthu krutý posměšek od kolegů posluchačů:

*Venuše byla osamělá
ve světě ovládaném bohy.
Tak živůtek si rozhalila
a předvedla své vlohy.*

Jak jí to připadalo dávno! Jak nesmírně se od té doby změnila! Jak nesmírně se za ty dva roky změnil *svět*! Tehdy, v říjnu 1879, vylekaná a ostýchavá Samantha plaše překročila práh přednáškové síně a přitom toužila, aby se mohla celičká ukrýt pod střechu svého klobouku a uniknout tak neomalenému civění mužů, kteří seděli v řadách nad ní. Ach ano, zachovali se k ní krutě. Zpětně Samantha sotva dokázala uvěřit, že k tomu došlo! Tolik se toho od těch časů změnilo!

Prsty se jí zarazily nad knoflíčky plátěné spodničky a do srdce se jí zařizla ostrá bolest. Jak by byl dnešek dokonalý, kdyby přišel i *on*!

Samantha si dopřála minutku myšlenek na něho, v duchu si ho představila, vychutnávala ten obrázek, načež se vrátila k zapínání spousty knoflíčků od prsou až k spodnímu lemu spodničky. Rezignovaně si povzdechla. Kdepak, Joshua nepřijde. To spíše vyjde duha, než aby se on ukázal!

Šaty byly úplně jiné, než v jakých chodívala dosud. Protože odjakživa žila v chudobě, protloukala se od jednoho týdne k druhému, uškudlila penny tady a dolar tamhle, vedla Samantha Hargraveová spartánský život, a slibovala si, že jednou se jí za to odříkání dostane odměny. A dnes se dočkala. Švadlena v Canandaiguyi stvořila hotový skvost.

Vybraly holubičí šed', což byla barva Samanthiných očí. Stříh vyhledaly v nejnovějších módních časopisech. Rozhodly se pro návrh pana Wortha, nejproslulejšího současného návrháře, a upravily jej, aby padl na Samanthino štíhloucké pružné tělo. Spodničku, která se v lepších evropských kruzích nosila co nejbohatší, záměrně tolik nenařasily, nechaly sukni splývat dolů, a navíc se lem šatů dotýkal podlahy, i když v odvážné pařížské společnosti si dámy už troufaly odhalit střeвиčky. Hedvábný žakárový živůtek Samanthě těsně obepínal hrud i pás až po kyčle, kde se na obruči chvělo přebohaté řasení sukně. Těsné manžetky a stojací límeček lemovala jemná valenciánská krajka. Množství knoflíčků, které se v husté řadě táhly od hrdla přes ploché břicho do pasu, dovezli až ze Spitafieldsu.

Nakonec si Samantha nazula vysoké zapínací střeвиčky a nasadila malý klobouček s péry, který jí seděl na koruně vysoko vyčesaných a nahoře sepnutých černých kučer. Výsledek završila malou broží s kamejí, kterou si připíchla pod hrdlo. A najednou si s úzkostlivě bušícím srdcem uvědomila, že teď jí zbývá jenom navléknout si rukavičky a vyjít ze dveří.

Na okamžik však ještě postála, zavřela oči, sepjala dlouhé štíhlé prsty a v duchu si přeříkala metodistickou modlitbičku, kterou se naučila v dětství. Posmutněle si vzpomněla na otce a zalitovala, že se nedožil dnešního dne, načež poděkovala Bohu, že jí dopřál, aby se této chvíle dočkala.

Už trochu klidnější sebrala šedé semišové rukavičky, překontrolovala, jestli se jí na šíji neuvolnily kučery, a bez dalšího prohlížení se v zrcadle rázně zamířila ke dveřím.

Dnešek pro ni znamená vítězství, ale snadný nebude.

V saloně se s ní setkal profesor Jones. Čekal už půl hodiny, přecházel sem a tam jako otec před dceřinou svatbou, a když se obrátil a spatřil na prahu stát Samanthu, rozzářil se jako sluníčko.

Usmála se. Tento den byl výjimečný i pro něho. Celý svět sledoval tohoto obtloustlého muže s růžovou pleší a mohutnými licousy, který tak odvážně čelil konvencím společnosti. Vůbec poprvé v historii školy měli být na promoci zdejší školy přítomni i reportéři. Nervózní profesor, děkan Lucernské lékařské fakulty, chvatně pomžikával za brýlemi bez obrouček a očividně nebyl schopen slova.

Nakonec tedy první promluvila Samantha: „Půjdeme, pane doktore?“

Když se vynořili na horním schodě, Samantha se prudce zastavila a v náhlém popudu si zakryla dlaní oči, jako by ji dráždilo prudké slunce. Ve skutečnosti se však chtěla obrnit vůči pohledům mužů na ulici, kteří na ni neomaladě civěli. Nebylo divu, že na okamžik byla oslepená: jezero Canandaigua, jež se táhlo od zvlněných travnatých pahorků na opačné straně Main Street, se třpytilo oslnivou bělostí. Když Samantha posléze odtáhla dlaň z očí, spatřila jezero i okolní krajinu v celé jarní nádheře: mírně se vlnící kopce kolem jezera byly vystlané smaragdově zelenými záplatami farem a vinic. Jabloně, jež rostly divoce a svobodně kolem jezera a celého města, právě vybuchly bělostnými květy. Obloha byla křišťálově modrá, vzduch teplý a nehybný, v malých zahrádkách podél Main Street rašily bujné trsy květin. Na chvíli to Samanthě až vyrazilo dech. Pak si všimla zevlujících mužů a vrátila se zpět do reality.

Provlékla ruku pod loktem profesora Jonese, plavně sestoupila ze schodů a zamířila k budově lékařské fakulty.

Škoda že ženy opravdu nepřišly, litovala Samantha, když kráčela pod nebesy rozkvetlých korun jabloní směrem k rotundě školy. Proč v tom nevidí kromě mého i svoje vlastní vítězství?

Ale bylo to zbytečné. Ženy prostě nepřejdou. Na ulici nebylo vidět dokonce ani jediné děvčátko.

Když spolu s doktorem Jonesem vkročila na malý dřevěný můstek klenoucí se přes říčku, jež dělila pozemky lékařské koleje od městských pozemků, pocítila náhle příval nostalgie. Dnes touto cestou kráčí naposledy. Zatímco profesor Jones s napětím prohlížel zástup, zda nezahlédne člověka, jehož zoufale sháněl, Samantha si s posmutnělou rozněžnělostí připomínala okamžik, kdy poprvé spatřila hlavní aulu.

Na mýtině uprostřed hustých lesů, pouhých sto mil od území kmene Mohawků a přímo na místě starého indiánského pohřebiště (což dalo popud k pověstem, že v koleji straší), stála impozantní budova lékařské koleje a na pozadí prostých dřevěných domků pohraničního městečka vyhlížela neuvěřitelně vyumělkovaně. Bylo to mamutí dvoupatrové sídlo z červených cihel s nádhernou fasádou a zdobeným štítem, jenž se vypínal nad vchodem lemovaným majestátním sloupovím. Dominantní část budovy představovala třpytivě bílá rotunda a vnitřek tvořilo bludiště přednáškových síní, aul, piteven, knihoven a kanceláří. Tvrdilo se, že architektonický návrh budovy pochází od Thomase Jeffersona, který měl slabost pro těžký, solidní románský styl. Samanthě dům připadal příšerně přeplácáný.

Přede dvěma lety stála na stejném místě a poslouchala, jak jí doktor Jones vypráví indiánskou legendu. Tradovalo se, že po prostorách školy bloudí duchové dvou tragicky zahynulých irokézských milenců a volají jeden druhého. Občas, když Samantha do noci pracovala v anatomické laboratoři, skutečně slyšela záhadné zvuky, které navzdory veškerému úsilí nedokázala nijak zařadit.

Ani nebylo s podivem, že právě v tuhle chvíli si vzpomněla na duchy, protože byli všude kolem ní. Všichni se přišli podívat na její dnešní vítězství: otec Samuel Hargrave, přísný a nemilosrdný služebník boží, její dva bratři, nešťastné duše, jež nedošly klidu, Isaiah Hawksbill, milovaný Freddy. Byla mezi nimi i matka? Cítila snad Samantha v tom omamném jarním vzduchu i její láskyplnou a pokornou přítomnost?

Tu si vzpomněla na Hannah Malloneovou. Na vteřinku ji zaplavil smutek. Tohle je pro tebe, má nejdražší přítelkyně, tohle je naše společné vítězství.

Před budovou ve stínu mohutného portálu už neklidně postávali další studenti. Mladí muži připomínali nepokojné hřebce vzpínající se v opratích, nejradši by poskakovali a výskali a vyhazovali klobouky do výšky. Na uzdě je však držela vážnost chvíle a vědomí slavnostní tradice. Profesoři se začínali pomalu scházet a v davu se míhali frajerští fotografové v kostkovaných sáčkách a černých buřinkách. Doktor Jones se omluvil, zamumlal cosi o panu Kentovi, a Samantha se připojila k malému hloučku mediků, kteří si mezi sebou polohlasem povídali.

Chudák doktor Jones se zatím proplétal davem, lomil rukama a rozhlížel se do všech stran. Proboha živého, kde vězí ten Simon Kent?

Za celý problém ve skutečnosti mohla Samantha, ačkoliv to netušila. Před pár týdny upozornil jeden z profesorů doktora Jonese na skutečnost, že pro slečnu Hargraveovou nemůžou použít běžný školní diplom: byly tištěny v latině a určeny jen pro absolventy mužského rodu. Nový titul absolventa školy zněl *Domine*, což znamenalo Mistr. Existuje, ptal se zmíněný profesor, také ženský protějšek? Ovšem neměl by to být termín odpovídající paní Mistr, jelikož ten je nevýstižný. Profesorský sbor se nakonec rozhodl, že Samanthaě udělí titul *Domina*.

Další problém se týkal výroby diplomu. Škola měla všechny pergameny předtištěny předem, pouze s prázdným políčkem pro absolventovo jméno. Bylo zapotřebí sehnat místního

rytce natolik zručného, aby dokázal vyrobit totožný diplom s titulem v ženském rodě. Nakonec se rozhodli pro Simona Kenta, místního farmáře, který měl den před promoci doručit diplom doktoru Jonesovi, ovšem až do této chvíle se neukázal.

Bylo by hrozné, kdyby Kent selhal, byla by to doslova katastrofa! Dnešní den se do dějin Lucernské lékařské fakulty zapíše zlatým písmem. Oči celého světa se upírají právě k doktoru Henrymu Jonesovi. (Přijel sem novinář dokonce až z Michiganu!) Úspěch nebo selhání toho smělého a hojně kritizovaného experimentu – umožnit studium na výhradně mužské fakultě i ženě – závisely právě na tom, jak to všechno dneska dopadne. Doktorovi četní kritikové by byli radostí bez sebe, kdyby ho přistihli při tak trapném přehmatu. Doktor Jones proto neustával v usilovném pátrání po Simonu Kentovi.

„Dovolíte, prosím? Dovolíte?“

Samantha se otočila a spatřila, že davem se k ní prodírá vysoký statný muž s tvrdákem posunutým z čela. „Slečno Hargraveová! Můžete na slovíčko?“ V jedné ruce držel pero a v druhé poznámkový notes. „Jack Morley z baltimorského *Sunu*. Rád bych vám položil několik otázek.“

„Za chvíli ale začne ceremoniál, pane Morleyi.“

„Jaký to je pocit být první lékařkou, která promuje na výhradně mužské fakultě?“

„Zdaleka nejsem první, pane. Doktorka Elizabeth Blackwellová mě předběhla o plných třicet let.“

„Ach ano, ta byla úplně první, ale od té doby nenašla následovnici. Doktorku Blackwellovou vzali jen díky šťastné náhodě a po její promoci odmítla fakulta ženy přijímat. Jak jsem vyrozuměl, bojovala jste jak lvice, abyste se dostala na Harvard.“

„Podala jsem si přihlášku, ale nepřijali mě.“

„Mohu se otázat, proč se ve vás probudila ctižádost dostat se na mužskou fakultu? Vždyť v zemi existuje spousta škol, kde mohou studovat i ženy.“

Samantha vystrčila bojovně bradu. „Přála jsem si, pane, získat to nejlepší možné lékařské vzdělání. A protože žijeme ve světě, jemuž vládou muži, je tedy logické, že právě oni mají k dispozici to nejlepší. Usoudila jsem proto, že mým požadavkům vyhoví jedině vysoká škola vyhrazená pro muže. Možná se to časem změní.“ Zamířila pryč.

„Mluvíte jako Lucy Stonerová!“ křikl za ní.

Začínal se tvořit průvod. Do kostela měli kráčet ve dvojicích. Kolem otázky, kam se má zařadit Samantha Hargraveová, se vedlo mnoho diskusí. Všichni se shodovali, že by měla jít v čele, zavěšená do doktora Jonese, ale ona sama si vyžádala, aby jako žena nepožívala zvláštních výsad. Zkoušky složila s třetím nejlepším prospěchem, měla by tedy jít v průvodu jako třetí.

Zatímco se ostatní studenti – byla jich rovná padesátka – řadili podle svých výsledků, profesor Jones opět zalomil rukama a naposledy se rozhlédl po mýtině. Ach Bože, *kde* vězí Simon Kent?

Z mosazných trubek zazněly břeskné fanfáry, doktor Jones se chvatně postavil do čela průvodu a dal znamení k zahájení promoce. Indiáni z kmene Seneků v domorodých kožených oděvech a čelenkách z orlích per hráli na trubky, trombon a tubu skladbu *Amerika*. Tichá lesní mýtina náhle ožila, jak se slavnostní průvod vydal od schodů rotundy. Z hustě olistněných korun bříz a javorů se jako střely rozléтали lesní drozdi a polní skřiváci, v podrostu hopkali králíci a důstojné procesí černě oděných mužů a jedné ženy se vážně ubíralo vpřed.

Presbyteriánský kostel, kde se konala všechna společenská shromáždění, ležel na okraji města asi dvě stě padesát metrů od rotundy. Cesta k němu trvala průvodu sotva deset minut a Samantha se zatím trochu uklidnila. Když však před kostelem spatřila početný zástup mužů, cítila, jak ji sebevědomí opět opouští.

Stály tam kočáry a drožky všech možných typů, koně, psi, malé děti, novináři a fotografové s aparáty na trojnožkách. Jako kdyby přijel cirkus! A hlavní příčinou tohoto rozruchu byla jediná štíhlá zakřivená mladá dáma, kterou jako jedinou ženu mezi samými muži měli promovat na lékařku. Všichni počítali s tím, že bude vypadat potrhle, takže se sešli zdálky, jen aby se na tu lidskou zrůdu podívali. Žena promující společně s muži!

Průvod se zastavil před kostelem, aby si ho novináři mohli v klidu vyfotografovat. Samantha s hrdě vztyčenou hlavou přelétla pohledem po zástupu diváků. Dobře si všimla vyjevených tváří farmářů v tkaných oděvech, kteří se zvědavě přišli podívat na událost, jež jim nabídne téma k hovoru pro dlouhé zimní večery na mnoho příštích let.

Srdce jí zčistajasna poskočilo. Joshua!

Ale ne... Muž na schodech se otočil a ona zjistila, že to není Joshua, pouze cizí muž podobné postavy, se stejně širokými rameny a černými vlasy. Doufat, že přijde, je hotová pošetilost! Od chvíle, kdy se zařekla, že se s ním do smrti nesetká, už přece uplynul rok a půl!

Samantha napřímila ramena. Přes divoce rozbušené srdce zaslechla, jak se kostelní dveře otvírají, a pomyslela si: Když nemůžu mít jeho, pak nestojím o žádného muže.

Zatímco nervózně čekala, až průvod zamíří do kostela, kladla si v duchu otázku, zda se takhle náhodou necítí nevěsta. Svým způsobem, říkala si, se právě *vdávám*. Do kostela vstoupím jako slečna Hargraveová a odejdu jako paní doktorka Hargraveová. Tohle je můj svatební den. Jiný už nezažiju.

Nervy měla napjaté k prasknutí. Zdálo se jí, že pokud promoce co nejdřív nezačne, neubrání se jekotu. Samantha zažívala pocit, jako by stála na břehu širokého mlžného moře, přičemž by musela ujít stovky mil, aby k němu vůbec dorazila, a tady zjistila, že její cesta ještě neskončila. Dosáhla takových úspěchů, vybojovala tolik bitev, překonala tolik překážek, a přesto...

Cítila ji před sebou, za těmi dveřmi: svoji budoucnost. Nové bitvy, nové překážky a noví (ale ne, na to by myslet neměla) muži. Toto je konec *tamté* dlouhé cesty. Ta nová míří jiným směrem, vybízí k další chůzi. Ale kam? K jakému tajemnému osudu ji láká?

Škoda že nepřišly ženy. Proč, *proč* jenom zůstaly všechny doma?

ČÁST PRVNÍ

Anglie: 1860

1

Žena vykřikla během té jediné hodiny už potřicáté. Její poslední výkřik rozřval pokojnou oponu jarní noci a jako by rozechvěl dům až u samých základů. Nad ženou se hrbila postava, to se paní Cadwalladerová v němém pantomimě skláněla nad naríkáající Felicity Hargraveovou.

„Tady nebude něco v pořádku,“ mumlala tiše porodní bába. Přitiskla si buclatou ruku na kříž, zaklonila se a důkladně se protáhla. Potom se natáhla po láhvi lihoviny, kterou přinesla chudince Felicity na posilněnou, a notně si lokla.

Tenhle porod vůbec nevypadá dobře, a *ten* dole nebožáče moc velkou oporu nenabízí. Co je to za chlapa, že manželce nedovolí ani kapku likéru na zmírnění bolesti? Ovšem kdepak Samuel Hargrave, ten výslovně zakázal použít při porodu jakoukoliv drogu. Bylo to o to smutnější, že paní Cadwalladerová byla nejlíp zásobená porodní bába v celém Londýně. V zásobě měla opium a rulík zlomocný, námel na vyvolání kontrakcí a zastavení krvácení a bohatou sbírku bylinek a lidových léků. Všechno korunovala láhev toho nejsilnějšího ginu. Paní Cadwalladerová láhev s alkoholem zazátkovala, postavila ji zpět na podlahu a zručnými dlaněmi přejela rodičce po naběhlém bříše. „No tak,“ zašeptala chlácholivě. „No tak. Pojď už ven, broučku.“

Felicity s vlasy přilepenými k obličejí i polštáři zachrčela a vyrazila další výkřik, který bylo podle mínění paní Cadwalladerové slyšet až do Kentu.

Porodní bába se posadila a našpulila rty. „Trvá to plných dvacet hodin,“ bručela si pro sebe. „A přitom je to už její třetí porod. Tady něco neklape.“ Mohutná ňadra se jí vzdemula povzdechem. „No dobře, nedělám to ráda, ale musím jí trochu pomoci.“

S lehkým funěním se bába natáhla ke své kabele a vytáhla brk a láhev. Vyndala zátku a celý brk zastrčila do rozdrčeného sušeného kořenu čemeřice, načež poklekla, naklonila se nad velké břicho a strčila Felicity brk do nosní dírky.

„Tak poběž ven, broučku.“

Paní Cadwalladerová honem ucouvla a připravila se na nevyhnutelný výsledek zákroku – mohutné kýchnutí a prudké vypuzení dítěte z dělohy.

Felicity Hargraveová svažila tvář při další kruté kontrakci, zhluboka nabrala vzduch do plic a vyrazila ze sebe tak mohutné kýchnutí, až rozvířila bábě vlasy. Současně z rodidel, jež už před hodinou natřela paní Cadwalladerová husím sádlem, vyklouzla drobná nožka.

Buclatá bába jen povytáhla obočí. „Tak takhle je to tedy. Hm, tady už nejsem nic platná.“

Kolem jídelního stolu seděly tři vážné postavy, ruce sepjaté a hlavy skloněné. Na vydrhnuté desce stolu se nepovalovaly žádné talíře či hrnky, byla holá s výjimkou olejové lampy, jež stála uprostřed a vrhala na všechny tři tváře nažloutlou zář. Samuel Hargrave, manžel Felicity, se modlil. Šestiletý Matthew zíral do plamene lampy očima připomínajícími černé podšálky. Devítiletý James střídavě kroutil prsty a žvýkal si vnitřní stranu tváře. Pohledem hledal u otce oporu, ale marně.

Samuel Hargrave, přehluboce zabraný do rozmluvy s Bohem, spínal ruce tak křečovitě, až mu klouby prstů zbledly. Během posledních čtyř hodin seděl takhle bez hnutí, aniž by

projevil známky únavy. Tak hluboce byl ponořený do svého soustředění, že úplně přeslechl, jak paní Cadwalladerová sešla po schodišti dolů.

„Otče,“ zašeptal James, zděšený ponurým výrazem porodní báby.

Samuel se násilím vytrhl ze zadumání. Očima, do nichž se po náboženském vytržení vrátil opět život, vzhlédl k stařeně.

„Nemůžu s tím nic dělat, pane. Je to obrácená poloha, a ještě ta nejsložitější. Jedna nožka dolů, druhá natažená podél hlavičky.“

„Copak to děcko nemůžete otočit?“

„V tomhle případě těžko, pane. Musela bych strčit dovnitř celou ruku, ale to nejde, protože vaše paní strašně křičí a zavírá se přede mnou. Potřebuje pořádného doktora, pane.“

„Nikdy!“ prohlásil Samuel tak chvatně a důrazně, až starou paní vylekal. „Žádnej mužskej nebude okukovat cudnost mojí ženy!“

Paní Cadwalladerová upřela na pána domu pevný pohled svých korálkových očí. „Nezlobte se, že jsem tak troufalá, pane, ale pohled *lékaře* neznamená žádný hřích. Jsou to všechno slušní pánové a o *tyhle* postranní myšlenky jim vůbec nejde, jestli mi rozumíte –“

„Doktor prostě nepřichází v úvahu, paní Cadwalladerová!“

Porodní bába se rozhořčeně napřímila v ramenou a pohrdavě si odfrkla. „Pokud smím ještě dodat, pane, pak na hádky nemáme dost času, protože vaši paní i dítěti hrozí vážný nebezpečí! Musíme se rozhodnout co nejrychleji, pane Hargrave!“

Když se Samuel zvedl ze židle, jeho vysoká kostnatá postava jako by zaplnila celou místnost: malý Matthew a James na něho zděšeně vytrěstili oči. Jejich otec odjakživa míval „úřednický“ shrbená záda od toho, jak se dlouhá léta skláněl na vysoké židli nad stolem s účetními knihami, ale dnes večer jako by mu záda přihnulo neviditelné břímě navíc. Samuel vytáhl z kapsy kapesník a otřel si zpoceně čelo.

Paní Cadwalladerová netrpělivě vyčkávala. Samuel Hargrave jí nebyl sympatický – to byl ostatně málokomu – ani

s tou svojí metodistickou zbožností a vůbec. Přišla jen kvůli drahouškovi Felicity.

Samuelův hlas zazněl jako z kazatelny: „Paní Cadwalladerová, moji ženu nikdo nevystaví té smrtelné potupě, že by její křesťanskou cudnost zneuctil cizí muž. Bylo to její přání stejně jako moje –“

„Tak se jí zkuste zeptat teď, pane Hargrave, jestli chce doktora!“

Pozvedl zmučený pohled ke stropu, a když se z ložnice v patře ozval další výkřik, zašklubalo mu ve tváři.

Devítiletý James vyjeveně kulil oči na otce, jenž nad ním čněl v černém redingotu, černých kalhotách, bílé košili a naškrobeném bílém nákrčníku. Dětské srdce se mu divoce rozbušilo. James ještě nikdy v životě neviděl otce zápasit s nejistotou.

Když se paní Cadwalladerová rozkročila a dala si ruce v bok, jako by se chtěla postavit útočícímu býku, malý James tiše a nepozorovaně sklouzl ze židle. „Říkám vám po pravdě, pane Hargrave, že vaše paní potřebuje doktora! Jeden slušnej bydlí na Tottenham Court Road na té straně, co začíná Great Russell Street. Je to počestný pán, jmenuje se doktor Stone, a mému doporučení můžete věřit! Mokrát jsem ho viděla při –“

„Ne, paní Cadwalladerová!“

Zatímco porodní bába si vzpřímeného muže měřila s potlačovaným rozhořčením, malý James se po špičkách tichounce odplížil mezi temné stíny na chodbě. „Namouduši, pane Hargrave, vaše paní se bez pomoci neobejde!“

Samuel prudce sklonil hlavu a zadíval se na stařenu s takovou nenávistí, až zděšeně ucouvla. „V tom případě vám, milá paní, vřele doporučuju, abyste se vrátila na svoje místo a konečně jí pomohla.“ Prudce se odvrátil a nahmatal opěradlo své židle. „A *já* se zatím budu modlit.“

Paní Cadwalladerová rázovala po schodišti nahoru a Samuel sklopil hlavu nad sepjaté ruce. Ani jeden z nich si nepovšiml, že malý James se vytratil.

Když se za nějakou dobu tiše otevřely domovní dveře a vpusťily kromě útržků noční mlhy pozdního jara i Jamese, byl Sa-

muel opět zabraný do modliteb tak horlivě, až mu po obličej proudily pramínky potu. James zůstal stát jako přibitý k zemi a vystrašeně se díval na otcovu sklopenou hlavu. Po chvíli zašeptal: „Otče!“

Samuel s námahou povytáhl ztěžklá víčka a několikrát zamžikal do chlapcovy nezvykle sinalé tváře. James sotva lupal po dechu, protože tam i zpátky utíkal. „Otče, doběhl jsem pro pomoc.“

Samuel znovu zamžikal. „Co to říkáš, Jamesi?“

„Běžel jsem pro doktora. Za minutku tu bude.“

Jak to sdělení Samuelovi docházelo, zahánělo jeho zbožné uctivé vytržení a plnilo ho kypícím hněvem; pozvolna se zvedl ze židle. „Tys přivolal doktora?“

James polekaně ucouvl. „A-ano, otče. Zdálo se mi, že si nevíš rady, a –“

Ještě nikdy nezažil, aby otec reagoval tak rychle. Samuel ve zlomku vteřiny oběhl stůl a jedině, co James spatřil, než mu v hlavě vybuchl gejzír jisker, byla pozvednutá velká dlaň. Zavřeštěl, spíš překvapením než bolestí, a rukou si přiklopil levé ucho. Samuel se natáhl dolů, odtrhl chlapci dlaň od hlavy a vši silou mu vrazil další políček. James se mu snažil vykrotit, ale obrovská ruka mu nepřestávala sázet rány, dokud James nezaslechl spásný hlas: „Jsem tu správně u Hargraveových?“

Chlapec zvedl třesící hlavu a usazenými očima spatřil doktora Stonea, jenž se objevil na prahu.

„Tady vás nikdo nepotřebuje, pane!“ prohlásil Samuel rázně.

Obrýlené oči doktora Stonea, maličké a pronikavé, pohlédly na Jamesovo krvácející ucho. „Ale jak vidím, přišel jsem právě včas.“

Samuel sklopil oči k synovi a na okamžik se zatvářil udiveně, načež devítiletého hošíka pustil. Ten v mžiku zalezl pod stůl. Samuel se napřimil. „Tohle je ženská záležitost, pane. Do pokoje s rodičkou nevkročí mužská noha!“

Doktor Stone bez pozvání popošel dál do salonu. Byl to malý šlachovitý mužík po šedesátce, s dlouhým špičatým no-

sem a huňatými licousy. Pleskl cylindrem o stehno, aby z něj sklepal rosu, a pravil: „Chlapec povídal něco o obrácené poloze, se kterou si paní Cadwalladerová neví rady.“

Porodní bába, která předtím zaslechla Jamesův nářek, už stála pod schody. „To jsem ráda, že jste tady, pane doktore,“ vítala ho. „Pracuje k porodu už skoro den a noc. Je to její třetí, takže to není v pořádku. A nejde jen o obrácenou polohu, ale to maličké má ještě navíc pupeční šňůru omotanou kolem krku a Felicity mi nedovolí, abych broučka obrátila. Ne snad, že by mi v tom bránila naschvál, nebožačka.“

Doktor Stone našpulil rty. „Uvidím, co se dá dělat.“

„Počkejte, pane,“ zasáhl Samuel. „Já si nepřeju, abyste k mě ženě třeba jen vkročil!“

„Buď k ní půjde on, nebo Anděl smrti!“ vložila se do hovoru paní Cadwalladerová.

Pan doktor Stone konejšivě vysvětloval. „Už jsem pomáhal mnoha rodičkám, pane Hargrave. Věřte mi, že rodem i vychováním jsem džentlmen a pro vaše ohledy na cudnost vaší paní mám plné pochopení.“

„V našem domě nám pomáhá pouze Pán!“

„Ale já jsem služebník boží, pane Hargrave. Koneckonců, uzdravování byla i Jeho profese, že?“

Samuel se zatvářil zoufale. Shora doléhající steny jeho paní mu doslova drásaly srdce.

„Berte to tak,“ pokračoval lékař chlácholivě, „že jsem vyslyšení vašich modliteb. Možná mě posílá Bůh. Pane Hargrave, dovolte mi, abych se na to aspoň podíval.“

Samuel se rozechvěle nadechl. V bouřlivě rozvířených myšlenkách se snažil najít situaci z Písma, jež by jeho dnešnímu dilematu odpovídala, ovšem marně. „Tak dobře,“ přisvědčil nakonec zdráhavě. „Paní Cadwalladerová, vy mi zaručíte –“

„Jistě, pane Hargrave, budu u toho, nemusíte mít strach.“

Doktor Stone položil Samuelovi těžkou dlaň na rameno. „Bude to v pořádku, ujišťuji vás. V našich dobách slavíme s novým uspávadlem jenom úspěchy.“ Obrátil se k porodní bábě. „Takže půjdeme, milá paní?“

Samuel se rázem zachmuřil. „Co jste to povídal? Nové uspávací?“

Doktor Stone zvedl černou koženou brašnu. „Jsem moderní lékař, pane Hargrave. Používám chloroform, takže vaše paní co nevidět bezbolestně porodí.“

„Cože!“ zhrzil se Samuel.

Doktorovi se v hlavě rozezněl poplašný zvonek. Nenapadlo ho, že *takoví* lidé pořád ještě existují, ne poté, co sama milovaná královna před sedmi lety přivedla na svět prince právě s použitím chloroformu. „Je to dokonale bezpečné, pane Hargrave. Použiju chloroform, vaše paní usne, tělo se jí uvolní a nám se snadno podaří děcko obrátit. Dělá se to tak zcela běžně.“

„Ovšem pro moji ženu to neplatí!“

„Jenže jiný způsob záchrany neexistuje, pane Hargrave! Vzhledem ke stavu vaší paní hrozí, že ztratíte oba, ženu i dítě!“

Samuelovi se rozčilením třásl hlas. „Bolest při porodu seslal na ženy Všemohoucí. Je to cesta ke spáse a váš uspávací plyn, pane doktore, je návnada ďáblů! Porodní bolesti, to je kletba, již Pán trestá ženské plémě za jeho hříchy v ráji, a žádná bohabojná žena by se dobrovolně nevyhnula tomuto spravedlivému trestu, jenž snášejí všechny ženy od chvíle, kdy Eva nabídla Adamovi zakázané ovoce!“ Pozvedl k nebi hrozící ukazovák. „A k ženě pravil: *V bolesti budeš rodit děti své.*“

Doktor Stone se snažil skrýt svou netrpělivost. Domníval se, že tento argument, jenž kdysi zmítal Londýnem jak zběsilý požár, je už dávno vyvrácený a vyřešený. Před deseti lety skutečně docházelo k situacím, kdy s kolegy sváděli zarputilý boj o povolení používat chloroform u porodu. Na nějakou dobu se zdálo, že Písmo zvítězí, ale potom John Snow, který asistoval u porodu královny Viktorie, přivedl prince Leopolda na svět právě s chloroformem a svět v mžiku změnil názor. Zřejmě však ještě tu a tam zůstávaly nedobyté a vzdorující bašty. Doktor Stone pravil tiše: „I seslal Bůh na Adama spánek...!“

„Jak se opovažujete v mém domě vyslovit takové rouhání, pane doktore? Naznačovat, že Pán je snad chirurg! A co ta absurdní narážka, že člověka uspal chloroformem? Zřejmě jste

zapomněl, pane doktore, že zázrak s Adamovým žebrem se odehrál *před* uvedením bolesti do našeho světa, ještě v dobách Nevinnosti.“

Noční ticho rozlál další výkřik shora. Oba muži prudce vzhlédli.

Samuel vážně pokračoval: „Křik rodící ženy je pro Pánovy uši rajskou hudbou. Plní mu srdce radostí. Jsou to výkřiky života a křesťanské vůle žít. Žádné z mých dětí nevklozune do tohoto světa jako had, zatímco jeho matka bude spát a nevnímat ten posvátný akt, jehož je tvůrcem. A tohle, pane doktore, je moje poslední slovo!“

Neville Stone si muže před sebou chvíli prohlížel, odhadoval ho, vážil situaci, načež dospěl k závěru, že nikdy, ani po tisíci hodinách strávených debatami s tímto zkostnatělým metodistou, jeho názory sebestméně nezvklá. Pronesl tedy pouze: „Jak si přejete,“ a rázně zamířil ke schodišti.

Pohled, který ho na prahu ložnice přivítal, ho donutil se na okamžik zarazit: na loži se s obrovským břichem zmítala ztěžka oddechující rodička, jíž z temné houštiny chlupů v rozkroku vykukovala drobná bělostná nožka. Neville Stone svlékl chvatně kabát, hodil ho paní Cadwalladerové a vyhrnul si rukávy.

Postavil se mezi Felicity roztažené nohy a jemně jí vsunul dva prsty do pochvy podél chladné hubené nožky, jež visela z děložního hrdla. Po bleskovém vyšetření ucouvl. „Přesně, jak jste říkala, paní Cadwalladerová.“

Doktor Stone otevřel brašnu a začal vytahovat nástroje, které rovnal poblíž nohou trpící Felicity: porodnické kleště, jimiž se dalo uchopit děcko za hlavičku a vytáhnout je z matky. Zahnutá kovová stříkačka, kterou paní Cadwalladerová naplnila vodou pro případ, že by bylo zapotřebí pokřtít děcko *in utero*. Řada různých skalpelů, kdyby – Bůh chraň! – bylo nutné provést císařský řez. A naposledy hák, kterým se dal plod v matčině těle usmrtit, rozsekat a postupně vytahat ven.

Mlčky a soustředěně zabraný do práce naslouchal doktor Stone namáhavému dechu Felicity a cítil, jak mu po celém těle

vyráží pot. Tento případ se mu nezamlouval ani za mák. Jediné zručné vyšetření mu prozradilo, že běžným způsobem polohu děcka nezmění, a jelikož Samuel Hargrave zakázal chloroform, znamenalo to, že Neville Stone je tlačěn k rozhodnutí, do kterého se mu nechtělo. Existovaly totiž pouze dvě možnosti: císařský řez, jenž by zachránil dítě, ale zabil matku, či vražda novorozence, kterého by pak musel po kusech vytahat, aby matku zachránil.

Viděl vedle sebe mohutnou postavu paní Cadwalladerové. Mateřská prsa se jí úzkostlivě vzdouvala. Slyšel, jak Felicity vyčerpaně lapá po dechu, cítil její nitkovitý puls. Pomyslel na muže v přízemí s rukama sepjatýma v modlitbě, i na svoji vlastní smrtelnost a zranitelnost.

Před deseti lety by si takhle hlavu lámat nemusel. Nezbyvalo by mu nic jiného než si vybrat z těch *dvou* shora uvedených možností, přičemž by postupoval s nadhledem své mnohaleté lékařské praxe. Kolik žen zemřelo při porodu před vynálezem chloroformu! Ale *dnes* – kčertu! – existovalo jednoduché řešení, jež dokázalo zachránit oba dva životy a zbavovalo lékaře zodpovědnosti za příšerné důsledky svého rozhodnutí. Pár kapek zázračné tekutiny a matka i dítě budou žít...

Náhle se doktor Stone rozhodl (odhodlán snášet později trest za svůj čin), natáhl se po brašně a vyndal z ní láhev. Paní Cadwalladerová se k němu naklonila a sledovala, jak vytahuje z kapsy kapesník a stáčí jej do kornoutu. Když odšrouboval láhev, šeptem se zeptala: „Tak vy *to* přece jenom použijete, pane doktore?“

Zachmuřeně přisvědčil, zvedl se z pelesti, naklonil se nad Felicity a s tichým konejšením jí širší konec kornoutu přiklopil na nos a ústa, přičemž zúženým koncem kapal dovnitř tekutinu.

„Jak to vlastně funguje?“ zašeptala porodní bába, která s vytržštěným výrazem v obličejí cítila, jak se vzduchem rozlévají sladké výpary.

„Tekutina se z látky vypařuje, Felicity plyn vdechne a propadne se do hlubokého spánku.“

„A jak se tomu zázraku říká?“

Felicity zatím vdechovala první doušky chloroformu. Neville Stone hovořil tiše a chlácholivě, jako by mluvil spíše s rodičkou než s porodní bábou. „Před čtyřmi lety nám americký džentlmen jménem Oliver Wendell Holmes nabídl přesně ten termín, který jsme na označení nového uspávacího prostředku potřebovali. Říká se mu anestezie.“

Paní Cadwalladerová si přitiskla rukáv pod nos. „Říkáte Amerikán, pane? No, já nevím –“

„Pššt!“ Napřímil se a látkový kornout nechal Felicity na tváři. „Už to začíná účinkovat. Jakmile pořádně usne, přivedu dítě na svět.“

Z čela mu kapal pot a v těžkých krůpějích dopadal na desku stolu. Ruce držel sepejtané tak křečovitě, až se mu třásly. Čerpal z největších hlubin svých fyzických sil, každý sval a nerv napínal až ke stavu absolutního vyčerpání, jak se snažil zbavit tělesných pout, proměnit se v ryzí mysl, nevnímal židli, na které seděl, chlapečka, jenž si schoulený pod stolem držel krvácející ucho, nevnímal dokonce ani tu skutečnost, že v horní ložnici náhle utichly výkřiky. Soustředil se výhradně na svůj rozhovor s Bohem.

Ovšem Samuelovo soustředění nebylo tak silné jako jeho vůle, neboť během modliteb neustále sklouzával k světským myšlenkám: jak uživí další hladový krk. Kde sežene spolehlivou hospodyni, která se během Felicityny rekonvalescence o všechny postará? A kde vezme peníze na zaplacení domovní daně?

Křečovitě polkl, až mu ohryzek na krku poskočil nahoru a dolů. A potom to nepředstavitelné: kdyby Felicity zemřela...

Z hrdla mu unikl vzlyk a Samuel se náhle zlomil v pase, s pažemi rozpraženými jak ukřižovaný a s očima křečovitě zavřenými se zhroutil obličejem na desku stolu. Hlavou mu začaly vířit myšlenky. Nechal je poletovat, příliš slabý, než aby

je ještě dokázal potlačit. Nepřekvapilo ho, že okamžitě zamířily k příčině toho utrpení. I když v duchu vedl dlouhý boj, teď si konečně přiznal tu holou a nesnesitelnou pravdu. Dobře si uvědomoval, že do modliteb se nehrouží ani tak kvůli spáse Felicitině jako spíš kvůli *své vlastní*: teď si konečně přiznával bolestnou a nepopíratelnou pravdu, že právě on, Samuel Hargrave, nese zcela samojediny zodpovědnost za dnešní příšernou noc.

A když si to přiznal, už se před tím nesnažil utéct – před tou vzpomínkou na noc před devíti měsíci, jež odsoudila jeho i Felicity k tomuto pekelnému utrpení.

Během celé své dospělosti Samuel nikdy nepoznal, co je to chtíč. Jako chlapec si svým jediným a posledním pokusem o masturbaci vysloužil od svého otce krutý výprask. Během dospívání a později jako mladý úředník na matrice se vyhnul nočním polucím jednoduchým způsobem: ovazoval si penis provázkem, a kdykoliv se ten zrádný orgán vzrušil, napínající se provázek Samuela probudil a umožnil mu včas se polít studenou vodou. Svatební noc s Felicity představovala vrcholnou zkoušku sebeovládání: svou manželskou povinnost usku-tečnil rychle a nezúčastněně, aniž by si jen na vteřinku dovolil vychutnat dotek ženského těla. Těšil se přitom pouze vědomím, že tvoří nového křesťana pro větší slávu boží. A pokorná malá Felicity, Bůh budiž pochválen, nikdy Samuela nevystavila žádnému pokušení. Pouze dvakrát uskutečnili zmíněný akt a pokaždé jim Štěstěna přála a manželka otěhotněla. Samuelovi to připadalo tak prosté, že nedokázal pochopit, natož tolerovat hříšné touhy jiných mužů.

Ale potom, po devíti letech takto mravného manželství, se přihodila strašná věc.

Felicity se už několik týdnů necítila dobře, byla neklidná, zasněná, zapomínala na svoje povinnosti. Samuel se v noci kolikrát probudil vinou jejího převalování se a házení sebou, nepokojného vzdychání a stěnů. Nakonec se vylekal a rozhodl se, že za vyléčení manželky mu vydání na lékaře stojí, ale doktor z Harley Street jen potřásal hlavou a bezmocně krčil ra-

meny, jelikož pro Felicitinu malátnost a nevolnost nedokázal objevit žádnou příčinu.

Potom jedné noci, když si všichni počestní Londýňané v nočních čepcích hověli v bezpečí svých peřin, se Samuel s úlekem probudil. Otevřel oči a spatřil Felicity se ztěžklými víčky a s úsměvem na rtech. Z úst jí vanula vůně opiové tinktury. Samuel se snažil něco říct, ale ona mu na rty přitiskla prsty, zatímco druhou rukou sledovala elektrizující cestičku na jeho holé hrudi. Samuel se pokusil bránit, zalomcoval s ní, aby se vzpamatovala, ale mozek jí zatemnilo opium a pohled na její husté černé kučery splývající svůdně přes bělostná ňadra mu zarazil slova v hrdle.

Samuel si téměř nevzpomínal, co se potom všechno dalo, celá noc se mu vybavovala jen v útržcích a záblescích: její vlhké rty na jeho rtech, její sladký jazyk pronikající mu mezi zuby, výbušný dotek jejích prstů na jeho vztyčeném údu, a nakonec vířící temnota, omračující pád do propasti, noc, jež je oba zajala a pohltila zběsilou vichřicí vášně a rozkoše.

Hned příštího rána byla Felicity už zase ve své kůži, jako kdyby z ní vyšel ďábel, pokojně plnila svoje každodenní povinnosti, trpělivě pečovala o jejich dva synky, pokorně sedávala před krbem s modlitební knihou v ruce, ale tentokrát se změnil Samuel. Smrtelně zahanbený svým činem se přirovnával k nešťastnému Adamovi, který se dal nerozumně svést Evou k hříchu. Vrhł se do bezpříkladné služby Bohu. Každý večer chodil do kostela, mnohokrát sám vystoupil na kazatelnu. Začal sepisovat traktáty o hříšné moci alkoholu, hazardních her a tělesné žádosti, které pak rozdával mezi chudinou. Svým chlapcům se stal nesmlouvavě přísným otcem, zarytě odhodlaným nedopustit, aby se někdy snížili ke stejně bezbožnému činu. A když mu po pár týdnech Felicity oznámila, že je těhotná, Samuel se doslova zděsil.

A teď ho tedy Bůh trestá: porod jeho ženy by měl být přece snadný. Po prvním dítěti už nebývají problémy. Pro tuto noční můru neexistovalo jiné vysvětlení, než že zasáhla ruka trestajícího Boha. U jiných mužů tomu může být jinak, ale Jehova byl

přísný pán a od svých vyvolených kazatelů vyžadoval příkladné chování. Při zkoušce, již svoji ovečku vystavil před devíti měsíci, Samuel šeredně selhal, a nyní tedy zakouší svůj trest.

Pomalou a bolestně se Samuel zvedl od stolu, jenž byl zvlhlý jeho slzami, a promnul si obličej. A náhle si uvědomil, že v domě vládlo naprosté ticho.

Paní Cadwalladerová užasle sledovala, jak doktor přivádí dítě na svět.

Felicity se propadla do bezvědomí, hráz i pochva se jí uvolnily a Neville Stone mohl snadno sáhnout do lůna a obrátit dítě do správné polohy. A chudinka Felicity přitom ani nemrkla! Teď děťátko leželo na zádech mezi Felicitinými stehny a vyčrtlým tělíčkem připomínalo kysku staženou z kůže.

Kupodivu, jedinkrát nezaplakalo.

Když doktor Stone podvázal a přestříhl pupeční šňůru, porodní bába zvedla překvapivě lehýnké tělíčko z postele a chystala se je ošetřit, když tu zpocený doktor Stone vykřikl: „Ach, můj ty Bože!“

Paní Cadwalladerová vytřeštila oči při pohledu na krev, zářivě rudou a nesrážející se, jež se proudem lila rodiče z pochvy.

Doktor Stone skočil ke své brašně, zběsile lovil svorku, zatímco druhou rukou tiskl ženě k rozkroku ručník. „To je placentou, paní Cadwalladerová! Scestnou placentou!“

„Bůh chraň!“ zvolala žena a podvědomě si přitiskla tiché děťátko na prsa. „Docela vykrvácí!“

„Udělám všechno, co je v mých silách.“ Doktor Stone sáhl rodiče do pochvy a druhou rukou jí stlačil břicho a masíroval dělohu.

Zvuk těžkých kroků na schodišti vytrhl Samuela z jeho rozřitého rozjímání. S námahou se vyhrabal na nohy.

Doktor Stone přešel přes celý salon, postavil se před vysokého muže a tiše pronesl: „Víc jsme udělat nemohli.“

Na zlomek vteřiny si Samuel pomyslel: Dítě zemřelo!

„Je mi líto, pane Hargrave, ale vaši paní nebylo možno zachránit.“

Samuel civěl na doktora v tupém omračení, zatímco Neville Stone jemně vysvětloval: „Vaše žena měla abnormálně umístěnou placentu, což způsobilo silné krvácení. Nicméně,“ položil ruku na Samuelův loket, „podařilo se nám zachránit aspoň děcko.“

Samuel nechápavě zamžikal. „Moje Felicity... zemřela?“

„Neberte to jako úplnou tragédii, pane Hargrave. Vaše paní nezemřela nadarmo. Stačila dát život dítěti.“

Nečekaně hrubým úderem srazil Samuel lékařovu ruku ze své paže, protáhl se kolem něho a vyběhl po schodišti nahoru. V ložnici padl na kolena vedle Felicitina lůžka.

Vypadala, jako by spala, jako čistý dřímající anděl. Klenuté čelo se lesklo potem, husté dlouhé řasy spočívaly na bledých tvářích, protože víčka se nad šedýma očima zavřela navěky. Polštář jí kolem rozčuchaných černých vlasů tvořil svatozář. Vypadala tak pokojně, tak neuvěřitelně mladě!

Samuelovi unikl ze rtů přiškrcený vzlyk. Zvedl mohutnou ruku, aby si z tváře setřel slzy. Jak se zprudka nadechl, měl pocit, že se ho na vteřinu zmocnila závrať, načež v nozdrách ucítil odporný zápach, jenž vyplňoval celou místnost. Nepřipadal mu povědomý. Samuel se zamračeně podíval na noční stolek a v bodavém světle olejové lampy se snažil rozeznat, co všechno na něm leží. A tu to spatřil zcela jasně: láhev s tekutinou a kapesník.

Prudce vyskočil. Vztekem se celý roztřásl. Doktor Stone chvatně vyhrkl: „To byl jediný způsob, jak jsem mohl zachránit maličké, pane Hargrave. Nebýt chloroformu nežil by ani jeden z nich a vy byste teď nenašel útěchu ve svém dítěti.“

Samuel vypadal jako socha, která se užuž zkácí. „*Vy jste ji zabil!*“

„To v žádném případě ne, pane! Vzhledem ke stavu vaši paní ji nemohlo zachránit vůbec nic! A bez anesteze byste s ní musel pohřbít i dítě!“

Samuelovi se výhrůžně zachmuřila tvář: od límečku se mu zvedla nachově rudá vlna a zalila ho až ke kořínkům vlasů nad čelem, na němž vyvstaly silné žíly. Doktor Stone se vylekal: Samuel Hargrave vypadal, jako když ho sklátí mrtvice. Ale krev mu náhle z obličeje opět vyprchala, třas zmizel a Samuel se zatvářil schlíple.

„Ale kdež,“ pravil nezvučně. „To nebyla vaše chyba, doktore. Zodpovědnost za smrt své Felicity nesu pouze já. Vy jste se, doktore, provinil jen tím, že jste neuposlechl boží vůle. Ve skutečnosti měla dnes v noci zemřít matka i s dítětem, protože takový měl být můj trest. To dítě je plodem mého hříchu. Vy jste, doktore, zachránil děcko, jež nemá právo žít.“

„Co to říkáte, pane?“ Ale paní Cadwalladerovou náraz umlčelo prudké máchnutí ruky doktora Stonea.

„Kdybyste se do toho nemíchal, doktore, mohl jsem být očištěn. Ale teď mi – vinou vaší i toho zlořečeného chloroformu – zůstane živoucí vzpomínka na tu noc...“

Doktor Stone se na muže před sebou zděšeně podíval, načež se obrátil k chvějícímu se stvoření utopenému v příkrývkách na loktech porodní báby. Je možné, že vycítilo, jakou katastrofou jeho život začíná, a proto ze sebe dosud nevydalo ani hlásku?

„Promiňte, pane Hargrave,“ ozval se lékař velmi tiše, „ale musíme se ještě dohodnout na jménu pro dítě. S posledním dechem vyřkla vaše manželka přání, aby se děcko jmenovalo po vás. Jako lékař a džentlmen mám morální a etickou povinnost před svým odchodem zajistit, aby se přání umírající vyplnilo.“

Samuel se odvrátil a pohlédl na vážnou bledou tvářičku na podušce. „Nechť je to tedy Samuel.“

„Jenže tady je háček, pane Hargrave. Vaše paní se domnívala, že děťátko je chlapec.“

Když Samuel stočil pohled zpátky k doktorovi, Neville Stonea až ohromilo, kolik nenávisti a hnusu z něj číší. Ale vůči komu? „Nechť tedy *ona* nese moje jméno.“

„Ale pane, to jistě nemyslíte vážně? Pokřtít děvčátko chla-
peckým jménem?“

Samuel zavyl, odvrátil se a padl vedle postele na kolena. Ob-
jal nebožku a zabořil se tváří do její hrudi. Nahrbil záda a pro-
pukl v tichý vzlykot, jímž lékaře a porodní bábu zahnal do
nejtmavšího kouta místnosti.

„Bůh měj soucit s tím nebožátkem,“ povzdechla si paní
Cadwalladerová. „Nejprve ztratilo matku, a teď i otce.“

„Však on to překoná. V hodince žalu jsem vyslechl už
mnoho přísah, které později upadly v zapomnění. Teď ale mu-
síme tomu nešťastnému muži pomoci a vyplnit přání jeho umí-
rající ženy.“

„Ale jak to chcete udělat, pane? Ten člověk je ponořenej do
svýho žalu a bůhví, jak dlouho potrvá, než se vzpamatuje! A ta
malíčká přece nemůže zůstat beze jména!“

Neville Stone se roztržitě poškrábal v bílých licousech a za-
myšleně sledoval tragický výjev u lože. A najednou ho zřejmě
cosi napadlo. „Splníme svoji křesťanskou povinnost, milá paní.
Doneste, prosím, trochu čerstvé vody na pokřtění!“ Otočil se
a vyšel na chodbu. V ložnici nechal Samuela tichounce plačí-
cího nad mrtvolou své ženy. Sestoupil do přízemí a zamířil do
salonu, kde čekali dva zapomenutí chlapci – jeden s vytřeště-
nými očima postával u hasnoucího krbu, druhý se pořád ještě
choulil pod stolem jako zpráskaný pes. Doktor Stone zamířil
přímo k rodinné bibli a otevřel ji na přední stránce, jež byla
zdobena nápisem ze zářivě barevných vlnovek a ornamentů
z pozlacených lístků: *Rodinná kronika*. Doktor Stone na volné
místo pod zápisem ze čtrnáctého července roku osmnáct set
padesát čtyři, kdy se narodil Matthew Christopher Hargrave,
vepsal: *4. května 1860 se Samuelu Hargraveovi a jeho po-
žehnané manželce Felicity (jež v tento den skonala) narodila
dcera Samantha Hargraveová...*

2

Děvčátku už byly čtyři roky, ale stále ještě nepromluvílo jediné slovo.

Narodilo se do temného a tichého domu a jeho jedinými společníky byl nepřístupný muž v černém obleku, jenž časně ráno vycházel z domova a vracíval se až pozdě večer, dva zachmuření nemluvní chlapi a žlučovitá hospodyně. Tato placená síla si nevěděla dost dobře rady s dítětem, které jako by pořád postávalo ve stínu a zíralo na ni velikýma očima jako divoké zvířátko. Byla přesvědčená, že děcko je opožděné a nezaslouží si tolik péče jako normální, takže je pravidelně vyšoupla na domovní schody, aby se jí nepletlo do cesty.

St. Agnes Crescent byla nezajímavá obloukovitá ulička vklíněná mezi Charing Cross a High Holborn. Tvořila uzoučkou hranici mezi Soho a Covent Garden. Když se sem před lety Samuel Hargrave s novomanželkou nastěhovali, nabízela St. Agnes Crescent slušné středostavovské sousedství s terasovitými domy, v nichž žili stejně pilně pracující protestanti, jako byli Hargraveovi. Potom však vypukl mohutný příliv irských emigrantů, které po neúrodě brambor vyhnal z domovů hlad. Irové zaplavili už takhle přelidněná předměstí Seven Dials a Covent Garden. St. Agnes Crescent, jež ležela této přistěhovalecké vlně v cestě, byla zatopena více obyvateli, než dokázala vstřebat, a jejich počet během pouhých pár let dosáhl pětinasobku původního počtu. Důsledkem toho byla skutečnost, že než malou Samanthu přepracovaná hospodyně poprvé posadila na domovní schody, stačila se ulička proměnit v kupu brlohů obydlených početnou spodinou.

Na obou koncích uličky stály hostince – King's Coach a Iron Lion. V arkýřovém okně sousedního domu visel vybledlý nápis, jenž hlásal: MANDLOVÁNÍ, DVĚ PENCE ZA KOŠ, který však už dávno ztratil význam, protože se majitelé mandlu odstěhovali a se sundáním nápisu se nikdo ne-

obtěžoval. Naproti přes ulici byla začouzená vývařovna, kde se scházeli námořníci a šlapky, a po celé délce uličky stály vozíky se zeleninou, vetešníci, pouliční obchodníci všeho druhu a žebráci.

Hospodyně, jejíž nejoblíbenější hodinka z celého dne byla ta, kdy popíjela čaj s pradlenou ze sousedství, si v jednom kuse stěžovala, že jí zaboha nejde do hlavy, proč se pan Hargrave, který přece na matrice bere slušný plat, odtud neodstěhuje stejně jako jeho bývalí sousedé a nevybere si některý z těch pěkných domů na Brixton Road. Tohle ovšem byla jen část utrpení, jež musela hospodyně snášet, protože jeho další díl představovala zaostalá holčička.

„Držte ji v čistotě, nakázal mi,“ brblala jednoho dne nad čajem a rohlíčky s máslem. „A sám se přitom chová, jako by dítě ani nebylo na světě! Když jsem tady před čtyřmi lety nastupovala, dostala jsem dva rozkazy: aby dítě bylo zticha, nepletlo se mu do cesty a aby slušně vypadalo. No, kvůli hluku s tou malou žádné potíže nejsou, protože nemluví. Podle mého má o kolečko víc. Až z toho člověku běhá mráz po zádech, když se tak plíží při stěnách. Člověk nikdy neví, kdy se otočí a zjistí, že malá stojí přímo za ním a civí na něho jako na cizokrajný zvíře, nebo tak něco. Povím vám, že mít tohle v domě mi velkou radost nedělá. A pokud jde o slušnej zevnějšek, pán je na peníze tak opatrný, že mi nedovolí, abych jí koupila nové šaty. Má jenom dvoje a ty musím v jednom kuse spravovat, když to mrně tak rychle roste. Už jsem pánovi zkoušela říct o peníze na látku, abych jí ušila něco pořádného, ale on by si dal radši koleno vrtat, než by pustil chlup.“

Přítelkyně se k ní naklonila s výrazem lačné zvědavosti a polichocená hospodyně důležitě pokračovala: „A ještě jedna věc je na té malé divná. Nedovolí, abych jí sáhla na vlasy. Sotva zvednu hřeben, rozeře se a rozječí, jako by ji na nože brali. Nejspíš moc dobře ví, že nemá s hlavou všechno v pořádku, takže na ní nesnese cizí ruku. Vlasy má celý zčuchaný. No povězte, paní, jak může dítě za *takových* podmínek vypadat kapku k světu?“

Samozřejmě nemohlo, takže když Samantha povyrostla natolik, aby se mohla přidat k tlupě dětí na ulici, její nečesaný a nemytý zevnějšek jí zaručil okamžité čestné členství.

Vzhledem k tomu, že Matthew a James – nyní jim bylo deset a třináct let – odcházeli každé ráno do státní školy a večer sedali nad úkoly nebo s otcem studovali Písmo svaté, našla si Samantha na ulici náhradní rodinu. Byla učenlivá. Mlčky běhávala za houfem dětí, držela se starších a protřelejších kamarádů, prozkoumávala uličky a popelnice, houpala se na šňůrách s prádlem a hrála si na honěnou a na schovávanou. Poznala divokou, ničím nespoutanou svobodu. Objevila slunce a déšť, naučila se kdejakým akrobatickým kouskům a – přestože nikdo z tlupy ji neznal jménem – rychle si získala obdiv svých mladičkových kumpánů.

Její nejlepším kamarádem a ochráncem se stal devítiletý hošík jménem Freddy, kterého matka, irská prodavačka zeleniny, zabalila jako novorozeňátko do novin a pohodila ho do popelnice. Náhodou šel kolem starý ras, který chytal kočky, uslyšel tichý nářek a usoudil, že ho čeká dobrý lov. Objevil však odložené děcko, slitoval se nad ním a vzal ho k sobě. Stařec, který si na přeskromné živobytí vydělával během nočních výprav, na něž se za toulavými kočkami vydával vyzbrojený pytle a holí, sirotka vychoval a přiučil ho svému řemeslu. Zemřel na zápal plic, když bylo Freddymu sedm, takže se chlapec musel od té doby protloukat na vlastní pěst, což dělal tím způsobem, že přespával na pytli v díře, kterou si vykopal pod kůlnou, a jídlo si buď vyžebal, či ukradl. Devítileté dítě bylo navzdory podvýživě a chybějícím zubům hezký hoch, který se choval jako rytíř a přežíval díky své mazanosti a zkušenostem v lovu koček, jelikož se od starce naučil stahovat zvířata ještě zaživa – za tyto kočky bylo nejvíc peněz. Často se chlubil, že jednou si koupí svou vlastní hospodu.

A byl to právě Freddy, kdo první přiměl Samanthu promluvit.

Čtyřletá němá holčička byla mazlíčkem pouličních uličníků, od kterých se při jejich darebáctvích nehnula na krok. Jednou

kvečeru, když se vraceli od Seven Dials z loupežné výpravy za cibulí a klobáskami, se Samantha a Freddy proplétali stmívající se uličkou, když tu se chlapec zastavil tak zprudka, až do něho Samantha narazila.

„Poslouchej!“ zasyčel a pozorně špicoval uši do všech stran.

Samantha se soustředila a přes kulisu londýnského hluku zaslechla tichouнкé mňoukání.

„To je kočka!“ vykřikl Freddy. „Poběž, malá, chytmem ji, stáhnem a za kůži dostaneme šestipenci! Koupím ti za to vepřové nožičky, to ti je dobrota!“

Zmatená Samantha se držela těsně za Freddy, který se ostražitě plížil k díře v plotě. Tam poklekl na všechny čtyři a nakoukl dovnitř. „Namouduši! A navíc je už stejně poraněná! Aspoň si ušetřím námahu s chytáním! Můžem ji stáhnout rovnou tady na místě!“

Sáhl za opasek z provazu pro nůž. Samantha také poklekla a jukla do díry. Ležela tam stará kočka, vychrtlá, zablácená, se zkrvavenou tlapkou.

Sotva se Freddy po zvířeti natáhl, Samantha ho bleskově popadla za zápěstí. Překvapilo ho, jakou má holčička sílu. „Copak je?“

Holčička zavrtěla hlavou tak zuřivě, až se jí černé kučery rozhoupaly.

Snažil se vyprostit z jejího sevření. „No tak, malá. Pro mě to znamená pořádnou večeři!“

Otevřela ústa a vyrazila ze sebe chraptivý zvuk.

Zamračil se na ni. „Cože?“

Tu se ozval sípavý šepot. „Bolí!“

Freddy užasle povytáhl obočí. „Ty umíš mluvit?“

„Bolí!“ opakovalo děvčátko, dál ho drželo za ruku a nepřestávalo vrtět hlavou.

„Jasně, malá. Já vím, že to mícu bolí. Aspoň to budu mít snazší při –“

„Pomoz jí, Freddy, pomoz...“

Vykulil oči a o krok ucouvl. „Ty chceš, abych tý prašivý potvoře pomoh?“

Začala zuřivě příkyvovat.

„Ty ses zcvokla!“

Do očí jí vhrkly slzy. „Pomoz... kočičce. Prosím –“

Chlapec se díval do líbezné tvářičky a cítil, jak mu při pohledu na ta překrásná černošedá očka jihne dosud necitelné srdce. „Ty, hele, já nevím. Nejrači bych ji popad a rovnou ji rozpáral. Jak na ni zkusíš šáhnout, hnedka tě drápne. Děsně by nás poškrábala, to poraněný zvířata dělají, víš.“

Holčička znovu zavrtěla hlavou a shýbla se opět k díře. Usmála se na zlatavé oči ve tmě a sáhla dovnitř. Stará micka kupodivu dovolila, aby ji dítě pohladilo po ježaté srsti.

Freddy ke kamarádce přidřepl. „No teda, ať sem trajcem...!“

Chodili tam spolu celý týden a nosili kočce mléko, které Samantha kradla doma ve spíži. Z plechovky, v níž hospodyně z nějakého záhadného důvodu nechávala plesnivé kousky chleba, nenápadně ubrala a zelené drobečky nasypala kočce na ránu, přesně tak, jak hospodyně kdysi ošetřila Matthewovu rozseknutou paži. Scházivali se každého rána, hned jak otec odešel do zaměstnání, honem běželi do uličky a postarali se o kočku. Protože micka se nechala pohladit jedině od Samanthy (když to jednou zkusil i Freddy, vysloužil si pořádný škrábanec), opíral se chlapec netrpělivě o plot, zatímco jeho maličká kamarádka hladila čiču a broukala jí svým čerstvým objeveným hlasem. A pak jednoho rána byla micka pryč.

A byl to Freddy, kdo Samanthu poprvé varoval před Isaiahem Hawksbillem.

Poblíž rohu ulice stál temný tichý dům plný tajemných záhad. Měl sice zabeđená okna, ale přesto ho obýval stařec, který tam žil zcela sám a podněcoval dětskou fantazii představami o čaroději a kouzlech. Starého Hawksbilla nikdo ze sousedů sice neviděl, i když dodavatelé jeho skromných týdenních zásob potravin šeptávali, že ho na okamžik zahlédli (baličky museli nechávat na zadních schodech, kde v plechovce čekaly už připravené peníze, a jen málo odvážlivců si troufalo vysloužit si slávu tím, že se potloukali delší dobu kolem) a že skýtal příšerný pohled: scvrklý a pokroucený, s obličejem tak

šeredným, že by se samou hrůzou zastavil i vlak z Brightonu. Zatímco u dětí z uličky St. Agnes Crescent jméno Hawksbill probouzelo nejhlubší děs (pokaždé radši přešly na druhý chodník, aby nemusely jeho dům míjet tak zblízka), u dospělých vyvolávalo jen příležitostnou podezíravost a nedůvěru. Kolovala mezi nimi povídačka o tom, že před pár lety se Hawksbill provinil odporným zločinem na malém děvčátku.

Samantha stávala s paží ochránce Freddyho ovinutou kolem útulých ramínek a dívala se přes ulici na prkny zatlučená okna, zatímco ostatní děti házely shnilé ovoce na dveře, na které se přilepilo, uschlo a zůstávalo tam viset až do chvíle, kdy je spláchl déšť. A tak celé dny trávil s bandou divokých dětí bez domova, které slídily po celé St. Agnes a okolí, a večer se vracela domů, kde ji hospodyně nakrmila a poslala rovnou do postele, podivné stvořeníčko živořící na samé periférii rodiny, v níž nebylo citu, natož lásky.

Konečně však nastal den, kdy si všimla svého otce a kdy si on povšiml jí.

Bylo jí už šest, na sobě měla záplatované šatečky, jež byly pro její hubené tělíčko příliš úzké a tak krátké, až to bylo neslušné. Nohy a bosá chodidla měla špinavé a vlasy jí splývaly ve zkroucených provazech až k pasu. Seděla na schodech jejich domu a kreslila si do prachu obrázky, když tu se před vchodem objevil Samuel, který se díky oslavám královnných narozenin vrátil z kanceláře domů už v poledne. Zavrčel cosi na Samanthu v domnění, že jde o děcko ze sousedství, a užuž ji špičkou boty odstrčil z cesty, když tu jí zčistajasna pohlédl do očí. Oba na okamžik ztuhli, vysoký snědý muž s rukou na klice, přikrčená a zapatlaná holčička u jeho nohou, tvářičku zdviženou jako umazanou slunečnici. Dlouho na sebe jenom tak hleděli, oba toho druhého objevovali vůbec poprvé, oba bez hnutí brvou a bez jediného pohybu. A potom v hloubi Samuelovy duše vybuchl dlouho potlačovaný cit. Před sebou totiž viděl tvář své milované Felicity.

S pocitem závratí a celý rozechvělý odporem Samuel sledoval, jak se drobná špinavá tlapka natahuje blíž, aby se dotkla

jeho nohavice, a podvědomě ucouvl. Prudce se obrátil, vpadl do domu, samým spěchem až klopýtl o práh a hlučně se rozběhl za hospodyní. Vypukla vášnivá hádka.

„Je špinavá jako ta poslední žebračka!“

„Co je mi po tom, to je přece vaše starost!“

„Platím vás, abyste ji držela v pořádku!“

„Za těch pět ubožáckých šilinků tejdně ode mě nemůžete chtít –“

Hospodyně se musela okamžitě sbalit a zmizet z domu.

Samuel poslal pro sousedku, matku dvanácti dětí, a dal jí šilink, aby dítě pořádně vykoupala, a potom aby mu za půlkorunu pořídila slušné šaty a boty. Zatímco Samantha mlčky snášela nelitostné drhnutí a dokonce i mytí hlavy, pořád si připomínala zázrak, který právě zažila.

On ji vzal na vědomí...

3

Do domu přijali novou hospodyni a Samuel si vytkl za úkol, aby během večerů osobně dohlížel na Samanthino náboženské vzdělání. A právě během těch chvil strávených v salonu u krbu Samantha v sobě objevila hlubokou schopnost milovat. Toho přísného muže považovala za svého spasitele, jako kdyby byla nalezenec. Copak ji nesebral na ulici a neprojevuje jí teď zájem? V horečné touze zalíbit se mu bojovala zarputile s abecedou a Samuel v duchu obdivoval pokroky v jejím vzdělání. Najevo to však nedával. Zacházel s děvčátkem jako s cizím děckem, jako se skutečným nalezcem, a podle svého křesťanského svědomí vrchovatě plnil svou křesťanskou povinnost tím, že dítě bylo slušně oděno, nehladovělo a učilo se Písmu. Její dva zachmuření společníci, chlapci, které sotva znala (Freddy byl pro ni víc bratrem než James a Matthew dohromady), každý večer splnili svoje povinnosti a pak odešli na lože, aniž by svou sestru vzali vůbec na vědomí.

Během dne Samantha pořád ještě volně pobíhala se svými zdivočelými kamarády z ulice, v níž se musela podřídit jejím nemilosrdným zákonům, ale teď se vracela domů dřív, honem se umyla, převlékla a nedočkavě vyčkávala otcova návratu.

Samantha se od uličníků z Crescent lišila v jednom podstatném bodě: zůstávala nezkažená. Ať už se podílela na sebevětším uličnictví či zakázaných výpravách, malé Samanthě se kupodivu dařilo zachovat si prostý a přirozený smysl pro čest. K tomu se pojila její nevinná víra v základní dobrotu lidské povahy: kdokoliv jiný vnímal z člověka pouze jeho povrch, prostitutku, kapsáře, ale malá Hargraveová s přemírou vcítění, jež zdělila po své něžné a nikdy nepoznané mamince, za zevnějškem pokaždé viděla dobrého člověka, ženu, jíž osud nepřál štěstí, muže, jenž se snažil nasytit svou hladovějící rodinu. Samantha prostě a nezločně věřila, že ke špatnostem nutí lidi okolnosti, že žádný člověk není zlý od přírody.

Freddy ji nejdřív považoval za cvoka a často jí to také říkal, protože litovala i prodavače klobásek, k němuž chodívali krást. Chlapec se jí snažil vysvětlit jednoduchý zákon, podle něhož přežívá jenom ten nejrychlejší. A když litovala zmrzačené veterány krymské války, kteří žebřili na Picadilly Circus, a věnovala jim svůj celodenní lup, Freddy se jí pokoušel vtlouct do hlavy, že spousta z nich své zmrzačení jenom předstírá, chybějící končetinu mají schovanou pod pláštěm a vedou pohodlný život právě díky takovým hejlům, jako je ona. Když ale po čase zjistil, že děvčátko se nezmění, uvědomil si, že mezi bezzásadovými darebáky, s nimiž jinak pobíhal, představuje Samantha vzácnou výjimku. A chlapec pokusů o její převýchovu časem zanechal.

A jelikož Samantha nedokázala na ubožáckých obyvatelích uličky Crescent najít nic špatného (dokonce se nebála ani starého Hawsbilla), tím spíše viděla svého otce – spasitele jako ztělesnění všeho dobra. Nemyslela na nic jiného než jak si zasloužit jeho pochvalu. Protože se jí však nedočkala ani po týdních zapáleného boje s abecedou, začala maličká Samantha vymýšlet další způsoby jak se otcí zavděčit.

Právě se po ulici vlekla s vědrem vody od pumpy, protože jejich dům neměl vodovod ani vlastní studnu, když tu k ní zezadu přiběhl Freddy, popadl vědro z druhé strany a blýskl po ní úsměvem odhalujícím prořídle zuby. „Poslední dobou nejsi moc k vidění, slečinko Nafoukaná.“

Samantha jenom pokrčila rameny, zatímco vědro mezi nimi šplíchalo cákance na špinavé dláždění. V otázce otců se Freddy nevyznal. Když dorazili k domovním schodům, pochlubil se chlapec děvčátku hrstkou pencí, kterou nedávno vydělal.

„A kdepak cápek jako ty může přijít k tolika měďákům?“ vyptávala se dychtivě.

„U koželuha na rohu.“ Nedbale ukázal prstem. „Dává penny za kbelík. Potřebuje ho k loužení.“

„Kbelík čeho?“

Freddy se v záchvatu smíchu popadl za hubené břicho. „Kbelík čeho, jo? A proč se ho nejdeš zeptat sama, slečinko Nafoukaná?“

Zatímco se smíchem utíkal pryč ulicí, Samantha se za ním dívala a přemýšlela. A právě v tom okamžiku dostala nápad: za pár pencí by přece mohla otcí koupit něco pro radost.

Jak se ukázalo, potřeboval koželuh ke své práci psí výkaly a platil půlpenny za kbelík. Naplnit jej představovalo celodenní dřinu, a protože se stejné práci věnovala spousta dalších dětí, konkurence byla tvrdá. Samantha vlekla kbelík a lopatku, které jí půjčil koželuh, a pročešávala uličky a průchody, přičemž se pečlivě vyhýbala domu starého Hawksbilla, přestože právě jeho zápraží psími hromádkami bohatě oplývalo. Při západu slunce se pak znaveně doplížila zpět ke koželuhovi za mocného pokřikování ostatních dětí: „Bacha, nese se dort se šlehačkou!“

Samantha to snášela hrdinsky až do chvíle, kdy – poté, co jí koželuh podal půlpenny – jí nějaký uličník minci vyškubl a utekl. Tu se pošklebování změnilo v posměšky a jedno z dětí mělo dokonce tolik drzosti, že přiskočilo a zatahalo ji za vlasy. V tu chvíli odkudsi přiletěl shnilý brambor, donutil houf da-

rebáků, aby se rozprchl, a místo něj se objevil rozesmátý Freddy.

Cestou domů mu nešťastná Samantha vyprávěla, jak úmorný prožila den (byla k smrti vyčerpaná a špinavá a co bylo nejhorší, nevydělala vůbec nic). Freddy se zastavil pod jejich domovními schody a založil si ruce v bok. „Jsi moula, Samantha Hargraveová, i kdybys stokrát uměla číst a psát. Ostatní se při tomhle tolik nedřou. Klidně jsi mohla do kbelíku přidat svoje vlastní, protože na ulici je těch psích hromad pomálu. Koželuh by rozdíl v životě nepoznal. Jseš pěkně hloupá, slečinko Nafoukaná, když neumíš prodat ani svý vlastní hovno!“ A se smíchem odběhl pryč.

O pět minut později Samuel nad dcerou znechuceně pokrčil nos, prohlédl si hnědé šmouhy na jejích rukou a oblečení, načež ji předal načurené hospodyni, která dítě pořádně ztloukla a poslala je spát bez večeře.

Za dva dny po této události odjížděl Samanthin bratr James do Rugby.

Ráno v den svého odjezdu sešel šestnáctiletý James dolů v nedělním obleku a nesl otřískanou kabelu. Po oficiálním rozloučení s otcem seběhl z domovních schodů a zmizel.

V průběhu následujícího roku od něho přicházely dopisy, kratičké epištoly, které jim však sotva umožnily nahlédnout do způsobu chlapcova života. „Minulý týden jsem hrál kriket a dělal jsem nadhazovače. Zasáhl jsem jeden míč, ale pak mě kapitán odvolal s tím, že jsem málem vystřelil míč z hřiště.“ Jelikož James trpěl poruchou sluchu, která mu bránila v aktivním sportování, ponořil se do otrockého studia. Musel dít mnohem víc než ostatní studenti, protože v důsledku své polohluchoty hůř sledoval přednášky.

A potom, stejně náhle, jako zmizel, se James opět ukázal doma, o rok starší a moudřejší, a pyšně si nesl diplom z matematiky. Samantha z toho měla velkou radost, protože bratr vyrostl a byl pohledný, nesmírně připomínal otce. Dlouho se však nezdržel a zanedlouho po svém návratu se vypravil do Oxfordu, a tentokrát ho otec doprovázel.

Když se toho rána vypravili na místo jménem Paddingtonské nádraží, zůstala Samantha sedět na domovních schodech s bradou v dlaních. Náhle se před ní zčistajasna (to byl talent, který ho zachraňoval před spáry policie) zhmotnil Freddy. Spustil klátivou postavu vedle ní – ve čtrnácti byl samá ruka samá noha – a zeptal se: „Proč se tak tváříš?“

„Můj otec a bratr šli právě k vlaku a mně je líto, že jsem nemohla s nimi.“

„A kam jedou?“

„Do Oxfordu, kdoví, kde to je.“

„A co tam budou dělat?“

„Nevím. Něco říkali o medicíně a studování. Hele, Freddy, copak je možný studovat lahvičku medicíny?“

Její společník se plácl do kolen, která mu prodřenou látkou kalhot téměř vylézala, a zařval smíchy. „Ale on nejel študovat flašku s medicínou, ty hloupá, medicína je taková věda!“

Zvedla k němu tvářičku. „A proč kvůli tomu musel James s otcem odjet až do Oxfordu?“

„Nejspíš to znamená, že se z tvýho bráchy asi stane doktor.“

„Ale nač zrovna Oxford? Vždyť doktoři nedělaj nic jinýho, než že lžícemi cpou člověku hnusný věci do pusy.“

Freddy se k ní naklonil a spiklenecky prozrazoval: „Kdepak, na doktořině je víc než jenom tohle. Oni taky řežou lidi, krájej je jako špalek špeku!“

Samantha vyšpulila roztomilý spodní rtík. „A nekrájejí! Můj bratr by nic takovýho nikdy nedělal!“

„Když bude doktor, bude muset. Je to děsně v módě.“

„A odkud to vlastně víš?“

„Ukážu ti to.“ Freddy vyskočil a zakřenil se na ni. „Půjdeš se mnou, maličká?“

Podezíravě vzhlédla. „Ale kam?“

„Kde doktoři prováděj to svoje řezání!“

4

Ťapkala za ním přes celý Londýn na konec ulice Charing Cross Road, odkud zahrnuli do Tottenham Court Road a konečně zamířili dolů po University Street. Naproti lékařské fakultě stála třípatrová budova Severní londýnské nemocnice a vypadala tak hrůzostrašně, až to Samanthě vyrazilo dech. Bylo deset hodin dopoledne a před vchodem vřel značný ruch. Freddy kývnutím vybídl Samanthu, aby se ho držela, a obešel budovu nemocnice až na zadní dvůr, kde se tísnila spousta kočárů a bryček.

U zadního vchodu postával hlouček studentů, všichni vzpřímení a hezcí. Tiše si mezi sebou povídali. Freddy zašeptal: „Jsou to samý co tvůj bratr. James je taky student.“ Schovali se za dvojkolkou a nenápadně vykukovali. Po chvílce přispěchaly přes dvůr tři mladé dámy. Když se vystrašeně a trošku hystericky rozhihňaly, jeden z mladíků si přiložil ukazováček na rty, nabídl jedné dívce rámě a doprovodil ji do budovy. Jakmile všichni zmizeli uvnitř, Samantha a Freddy vyběhli z úkrytu a vklouzli zadním vchodem do nemocnice.

Když si její oči zvykly na šero, zjistila Samantha, že je v úzké chodbě s podlahou z kamenných dlaždic. Po obou stranách byly dvoukřídlé dveře. Ty nalevo nebyly dovřené. Nakoukla dovnitř a vyjekla. Na dlouhém stole tam ležela nahá, žlutobílá mrtvola mladého muže. Kolem ní stáli čtyři muži v košilích s vyhrnutými rukávy a hrabali se v otevřené tělní dutině, do které Samantha neviděla. Vedoucím celé skupinky byl mohutný muž s prošedivělou rudou hřívou, oblečený do zakrvácené řeznické zástěry, který svým kolegům cosi tiše ukazoval.

Freddy jí zašeptal přímo do ucha: „Hele, nechceš radši pláchnout, srábků?“

Samantha křečovitě polkla, pomalu zavrtěla hlavou a plížila se za ním po chodbě k menším dveřím, ve kterých předtím zmizeli studenti. Po špičkách došla až k nim, bojácně stiskla kliku a zjistila, že stojí u paty úzkého temného schodiště. Na-

hoře byly další dveře otevřené dokořán a jimi bylo vidět světlo a doléhaly sem hlasy.

„Asi bychom měli padat domů, Freddy,“ šeptla.

Chlapec ji zezadu objal kolem pasu. „Já hnedka věděl, že budeš mít v kalhotách. Jseš posera, přesně, jak jsem si myslel odjakživa.“

„To teda nejsem!“

„Tak sklapni, nebo nás odtud vykopnou oba dva. Když se teda nebojíš, honem sypej nahoru.“

Samantha vyběhla po schodišti, nahoře se zastavila a jukla do místnosti. Zjistila, že je na nejvyšším balkoně operačního sálu. Tři spodní poschodí byla přeplněná studenty medicíny, lékaři a zdravotníky, kteří se bok po boku dychtivě nakláněli přes kovové zábradlí s očima přilepenýma k prázdnému operačnímu stolu v přízemí, jako by se už nemohli dočkat začátku představení. Ve stejném patře jako obě děti seděli tři medicí s nervózními a chichotajícími se společníci.

Samantha se přikrčila v koutku, přitisknutá k Freddyho svalnatému tělu. Viděla, jak se dvoukřídle dveře v přízemí rozletěly a jimi vstoupil ten obrovitý rudovlasý muž z pitevny, pořád ještě v řeznické zástěře. Sotva vešel, rozhostilo se v sále ticho. Byl to doktor Bomsie, profesor klinické chirurgie. Doprovázeli ho všichni tři asistenti, ruce i stehna potřísněné tmavou krví, a těsně za nimi dva zřízenci přinášeli proutěný koš s pacientkou.

Byla to drobná osůbka hubená jako vrabec, celá vyděšená se viditelně třásla, když ji pokládali na operační stůl. Očima vytržetěně jezdila po nezúčastněných tvářích, jež na ni shlížely dolů. Zatímco jí jeden z pomocníků rozepínal šaty, oslovil doktor Bomsie zvučným hlasem obecenstvo: „Pacient je ženského pohlaví, stáří pětadvacet let, jinak se těší dobrému zdraví, pracuje jako děvče pro všechno v Notting Hillu. Protože si ustavičně stěžovala na akutní bolesti pravého prsu, poslal ji její zaměstnavatel k doktoru Murrayovi. Vyšetření odhalilo vtaženou krvácivou bradavku a nádor velikosti jablka. Bez operace by pacientka do roka zemřela.“

Bomsie kývl na jednoho ze svých asistentů. Mladík přistoupil ke skřínce u stěny a vyndal oblíbené nástroje doktora Bomsieho: dva skalpely, hák, hrstku Listonových svorek, nůžky. Rozložil je na podnos u ženiny hlavy.

Pacientku, která teď byla od krku do pasu obnažená a pro-sila, ať ji proboha pustí, zatím připoutali řemeny ke stolu.

Severní londýnská nemocnice měla to vzácné privilegium, že byla první nemocnicí, jež při operaci používala anestezii. To ovšem ani zdaleka neznamenalo, že se tenhle prostředek používal běžně: otázka, zda chloroform použít či nepoužít, zá-visela u jednotlivých případů výhradně na chirurgovi, a doktor Bomsie se rozhodl proti. Měl stejný důvod jako většina jeho kolegů: po inhalaci chloroformu a éteru umíralo příliš mnoho pacientů. Ušetřit je několikaminutové bolesti během operace nestálo za ten risk, že vinou anestezie nakonec zemřou. Tak aspoň znělo vysvětlení doktora Bomsieho pro veřejnost. Ne-přiznaný důvod, proč nevěřil anestezii, spočíval však v jeho věku – minula mu už šedesátka – a že byl vyhlášeným, téměř legendárním chirurgem.

V dobách před objevem anestezie považovali za nejlepšího takového chirurga, který byl nejrychlejší a ušetřil pacienta co nejvíc bolesti. Během své dlouhé a oslnivé kariéry si Gerald Bomsie vysloužil pověst jednoho z nejrychlejších operatérů v Anglii. S nástupem anestezie, kdy pacient během operace nekřičel a nebránil se, naopak mírumilovně spal, si však chi-rurgové mohli dát víc na čas. Kritéria pro slávu se tedy změní-la. Tentokrát nebyl veleben ten *nejrychlejší* chirurg, nýbrž ten *nejzručnější*, a zatímco Gerald Bomsie neměl v prvním směru konkurenci, v tom druhém značně pokulhával. Aneste-zie ho okrádala o prvenství. Ale protože většina starších chi-rurgů stále prováděla operace postaru, bez anestezie, nikdo v publiku toho chladného květnového rána metodu doktora Bomsieho nezpochybňoval.

Gerald Bomsie stiskl skalpel mezi zuby, aby si oběma ru-kama mohl pročísnout svou lví hřívu, a nebral přitom na vě-domí prosby mladé ženy připoutané před sebou. Pak roztáhl

prsty na nemocném ěadru tak, aby pokožka byla napjatá, a jedním čistým řezem je otevřel.

Všichni v obecenstvu naráz vytáhli kapesní hodinky a měřili mu čas. Samantha slyšela, jak kdosi šeptá: „Musíš uznat, že po Listonovi rychlejší operatér neexistoval! Sám jsem zažil, jak jediným mávnutím skalpelu uřízl pacientovi nohu, varlata, tři prsty svému asistentovi a šosy fraku jednoho z diváků!“

Samantha třestila oči jako zhypnotizovaná. Chirurg odloupl ěadro od hrudního koše a potučky krve přitom stékaly do vědra s pilinami pod stolem. Když na podlahu sletěla žlutavá zakrvácená koule nádoru, mohutné ruce doktora Bomsieho bleskově podvázaly krvácející cévy, opláchly lesklý rudý sval vodou a pruhy náplasti stáhly kůži k sobě.

Samanthu z jejího omráčení vytrhl hromový potlesk, který se rozlehl sálem. Viděla, jak pacientka upadla do milosrdné mdloby stejně jako všechny spolēcnice studentů medicíny.

Když pacientku vynesli z operačního sálu, doktor Bomsie si umyl ruce, což tehdy chirurgové dělávali bez výjimky až *po operaci*, a znovu oslovil obecenstvo. Ale Freddy a Samantha už na přednášku nezůstali. Odplížili se po schodišti dolů a vyběhli na chodbu, aby jim neušlo, do kterého pokoje pacientku uloží.

Utíkali za zřizenci s košem a nikdo v nemocnici nevěnoval nejmenší pozornost dvěma ježatým uličníkům, kteří se jim zvědavě drželi v patách. Dorazili do haly plné lékařů a studentů, pacientů opírajících se o stěny nebo zhroucených na podlaze, návštěvníků v cylindrech a šustících krinolinách. Koš s pacientkou zmizel v jedněch dveřích po straně haly.

Freddy se na Samanthu rošťacky zašklebil. „Jseš ňákej zelenej, srábku. Už víc nesneseš, co?“

Měla co dělat, aby našla hlas. „Když to sneseš ty, tak já taky.“

Nepozorovaně vklouzli do nemocničního pokoje.

Hned na prahu je zarazil zápach. Samantha si chvatně pozvedla k nosíku cíp šálu a vykulila oči na výjev před sebou. V dlouhém pokoji s krbem na jednom konci se táhly podél každé stěny dvě řady postelí. Samantha potlačila chuť zvracet

a přešla užaslým pohledem po lůžkách s pacientkami: některé stěnály, jiné křičely, další prosily o smrt, několik jich leželo v milosrdném bezvědomí. Byl to ženský pooperační pokoj a všechny pacientky s různými stupni infekce měly za sebou nějaký chirurgický zákrok.

Poblíž krhu byl stůl, u něhož seděla ošetřovatelka z řádu Všech svatých. Na sobě měla prosté hnědé šaty, bílý čepec a zástěru a usrkávala čaj. Na stěně za jejími zády visel nápis: **PROSTĚRADLA SE MĚNÍ JEDNOU MĚSÍČNĚ, AŽ UŽ JE TO NUTNÉ ČI NIKOLI.** Mezi řadami postelí se řádové sestřičky pilně zaměstnávaly svými povinnostmi: vylévaly mísy, obracely pacientky, přikládaly jim teplé obklady, umývaly podlahu. Další sestřička stála u skříňky, prováděla inventuru léků a čmárala něco do notesu.

Samantha nevěděla, co je horší, zda ten křik nebo zápach. Žádná mučírna by nedokázala vyloudit tak dojemný chór lidského utrpení. Ale přesto si před ním Samantha nemohla ucpat uši, protože si musela chránit i nos. Nikde, dokonce ani v nejzazších uličkách za nejparnějšího letního dne necítila tak pronikavý a odpudivý zápach. Poznala i zdroj toho smradu: hnisající rány, mokvající jizvy, tkáň zachvácená snětí, trásnitá zelená plíseň. Byl to puch tlejících živých těl.

Její pozornost připoutal proutěný koš, nyní prázdný, jelikož nešťastné stvoření s hrudí stále odhalenou, takže bylo vidět zdravé ňadro i krvácející řez po operační ráně, mezitím stačili uložit do postele. U vedlejšího lůžka spatřila Samantha stát chirurga a tři mediky nad hezkou dospívající dívkou, jež měla nohu amputovanou pod kolenem. Pahýl byl podepřený, aby hnis z něj mohl stékat do misky. Lékař mediky poučoval, a během přednášky odstranil děvčeti obvaz – čtverec brokátu s bohatě vyšívaným monogramem, dobročinný dar nějaké bohaté rodiny. Odloupl látku z rány, v místech, kde se přilepila, si pomohl silou, a odhodil čtverec vedle postele. Ošetřovatelka brokát ihned sebrala a odnesla k vedlejšímu lůžku, kde zoufale plakala mladá žena s čerstvě amputovaným prsem, a náplastí ho připevnila na dosud krvácející ránu.

Když jí běžely pomoci další dvě sestřičky, jedna z nich zahlédla děti a zahrozila: „Hej, vy tam! Ať už jste pryč!“

Freddy a Samantha se obrátili a vypadli, vystřelili na rušnou chodbu a vyklouzli zadními dveřmi na dvůr. Utíkali ze všech svých mladistvých sil, přeskakovali ploty a obíhali strouhy, až se celí vyčerpaní opřeli o zeď a ztěžka lapali po dechu.

Freddy se rozřehtal. „Teda musím uznat, Sam, že by mě v životě nenapadlo, že bys to dokázala! Eště sem nezažil, aby ženšský při pohledu na *tamto* neodmlely!“

Když Samantha konečně popadla dech, mlčky upřela pohled na začouzenou cihlovou zídku na protější straně ulice. Počkala, až se Freddy přestane smát, a tiše namítla: „To není správné, Freddy.“

„Ale jdi, Sam, copak ses pomátla? Do nemocnice se chodí tajně dívat každé –“

„Ale tohle já nemyslím.“ Stočila k němu obrovské šedé oči, až děsivě dospělé na tak útlý věk. „Myslela jsem to, co se tam děje. Doktoři přece mají lidem pomáhat, a ne je mučit.“

„Oni to myslej dobře, Sam. Nejspíš to líp nedokážou.“

Děvčátko se smutně odvrátilo a ponořilo se do hlubokých myšlenek.

Ještě týdnů poté Samanthu v noci trápivaly noční můry a ve dne živé vzpomínky na výjevy z nemocnice. Nestrašil ji však strach z té budovy, nesoužil ji odpor k tomu hnsu, jak se domníval Freddy, nýbrž příšerné vědomí toho, že *cośi není v pořádku*.

Když už se její myšlenky na nemocnici změnilly v chorobnou posedlost, přihodilo se něco, co ji z toho stavu vytrhlo.

Jak léto přešlo v zimu, jež potáhla Londýn příkrývkou ze špinavého sněhu, náboženské zanícení Samuela Hargravea se rozhořelo ještě větším plamenem. Toho roku, pokud se zrovna netoulala s Freddyem po ulicích, mu Samantha večer pomáhala s jeho svatým posláním: dostala za úkol sešívát náboženské traktáty.

Protože Samuelovi už ke spokojenosti dávno nestačilo, že občas v neděli vystoupil na kazatelnu, rozhodl se teď kázat v ulicích. Vyzbrojený biblickými traktáty, jež sám napsal a vytiskl a Samantha při svitu lampy sešila, zaměřil se Samuel Hargrave na nejzkaženější části Londýna – Cremorne Gardens, Haymarket a Regent Street – kde rozdával pamflety prostitutkám s připomenutím, aby se kály. Vinou fanatismu se zvolna měnil, ale Samantha si toho ve své zaslepené oddanosti nevšimla. A pak jednou večer udělal Samuel cosi podivného.

Samantha se skláněla nad traktáty, vlasy jí přepadaly dopředu a čelo i tváře měla ve světle lampy bílé jako mléko. Cítila na sobě otcův upřený pohled. Vzhlédla a zděsila se těch divokých očí. Samantha mu pohled dlouho mlčky oplácela, zmatená, avšak nezastrašená, a tu náhle spatřila, jak pohnul rty a zašeptal: „Felicity...“

Protože netušila, co to znamená – žádnou ženu s tím jménem Samantha neznala – zeptala se: „Co je, otče?“

Její hlásek jako by otevřel dveře. Jeho tvář, vůbec poprvé za deset let, zněžněla a oči se mu láskyplně zakalily. Samantha při tom pohledu tichounce vykřikla, vyskočila ze židle, rozběhla se k otcí a vrhla se mu s pláčem kolem krku. Na okamžik jí dovolil, aby ho objímala, přestože sám jí laskání neoplácel, a holčička přitom cítila zděšený tlukot jeho srdce. Potom Samuel dcerku od sebe odstrčil a pokračoval v opisování traktátu.

O dva dny později jí oznámil své rozhodnutí.

Je nejvyšší čas, pronesl tónem, jakým si u oběda obvykle stěžoval na nedopečené maso, aby se Samantha naučila vážít si poctivé křesťanské práce a hodnoty peněz. Koneckonců, už je jí deset let a co nevidět překročí práh ženství. V ulici žije jeden pán, vysvětloval odměřeně, vdovec, který potřebuje pomoc ženy v domácnosti, uvařit a poklidit. Když chtěla Samantha namítnout, že jí připadá nesmyslné posílat ji do cizí domácnosti, když sami si musejí platit hospodyně, poznala podle otcových pevně zařatých čelistí, že veškerý odpor by byl

stejně marný. Otec jí vysvětlil, že každé ráno půjde do domu toho člověka, s nímž se už dohodl, bude tam obědovat i večeřet a vrátí se domů přespát ve vlastní posteli, protože pán nechce, aby u něho i přespávala.

Samantha měla s prací začít hned následující den. Muž se jmenoval Isaiah Hawksbill.

První, čeho si Samantha povšimla, byl dusivý smrad, který se linul z otevřených dveří. Za druhé ji upoutala mužova neuvěřitelná *šerednost*. Třeštila na něho oči a snažila se skrýt svůj šok, protože Freddy ji varoval, že jakmile dá před Hawksbillem najevo strach, dostane se do jeho moci.

„Tak pojď dovnitř,“ vyzval ji nevrle, „teda, pokud jsi ta malá Hargraveová.“

Samantha křečovitě polkla a překročila práh.

Ocitla se v kuchyni, a jakmile se v šeru rozkoukala, zděšeně zalapala po dechu. Nabízel se jí odpuzující pohled – všude se povalovalo špinavé nádobí, hrnce s páchnoucími zbytky zatuhlého jídla, olepené hrnky a kusy plesnivého chleba. „Začneš s tímhle,“ zavrčel stařec – buď šišlavě, nebo se stopami cizího přízvuku. „Nemám čas zdržovat se s tímhle svinstvem, ale už nemám jedinou čistou lžičku a moje kuchařské výtvary mi dávno lezou krkem.“

Pod huňatým bílým obočím se mu třpytila drobná zelená očička. Bělostné vlasy mu rostly v nepěstěné hřívě, která volala po ostríhání, a strništi na bradě by břitva velmi prospěla. Oblečený byl do uváleného redingotu, vázanku měl nakřivo, bílou košili zašedlou a potřísněnou. Celkem vzato, byl to jen nepořádný starý pán, ale pro Samanthu ztělesňoval stvůru, jakou jí vždycky strašil Freddy.

Zčistajasna dostala sto chutí otočit se na podpatku a vzít do zaječích, ale pak si připomněla, že přišla, protože to bylo otcovo přání (ať už ho k tomu vedl sebezáhadnější důvod), a znovu ji zahltila její věčná touha zavděčit se mu. Zůstane kvůli otci.

„Tohle ti určitě zabere celý den, ba ano,“ zabrblal Hawksbill kysele. „V poledne mi přineseš mléko s namočeným chlebem. Na konci chodby proti salonu je pokoj se zamčenými dveřmi. Postavíš talíř na práh a zase se vrátíš do kuchyně. *Za žádných okolností nebudeš klepat!* K večeři je támhle v kredenci studené kuře. Sama si sněz křídlo a zbytek mi dones v misce. Zase ji postavíš před zamčené dveře a ihned odejdeš. Až se navečeříš, můžeš jít domů. Mluvit spolu budeme znovu až zítra ráno. Pokud se budeš chtít na něco zeptat, počkáš do zítřka!“

Isaiah Hawksbill ještě chvíli postál a upíral na Samanthu malá zlomyslná očka. Naposledy jimi přešel po hubené chvějící se postavičce, načež se obrátil a odšmajdal na chodbu.

Práce tam bylo tolik, že ani Herkules by se nenudil, ale malá Samantha se do ní pustila s nadšením, protože doufala, že si tím vyslouží od pana Hawksbilla pochvalu, kterou pak nabídne jako oběť svému otci. Trpělivě otírala poličky, vyklidila zaneřáděné kouty, dřez i podlahu, vyhodila všechny smrduté odpadky do popelnice vzadu na dvoře, načež začala všechno umývat, drhnout a blýskat, až z toho měla ručky celé zarudlé. V poledne odnesla talíř mléka a chleba na konec dlouhé tmavé chodby, zastavila se před zamčenými dveřmi a našpicovala uši. Z pokoje se ozývaly tlumené šouravé zvuky. Později se ke dveřím vrátila s oschlým kuřetem k večeři a na místě, kde v poledne nechala oběd, našla prázdný talíř. Uvnitř panovalo přízračné ticho.

Dům byl temný a zaprášený, nábytek měl přes sebe přehozené plachty. V chodbě se zvedalo schodiště do nepřístupné temnoty v patře. Když se začala snášet noc, Samanthy se zmocnil příšerný strach. Úplně z toho ztratila chuť k jídlu, takže kuřecí křídélko vyhodila do popelnice, zabouchla za sebou zadní dveře a celou cestu domů utíkala jako splašená.

Druhý den ráno už na ni Isaiah Hawksbill čekal.

„Potřebuju vyměnit povlečení v posteli. Nikdo se o to nepostaral nejmiň rok. Svlékni ho, vyper a pověš na dvoře. Někde ve skříni pak najdeš čisté. K obědu budu mít totéž co včera,

k večeri tam je konzerva s masem. Namažes ho tence – *rozu-míš, tence* – na pár krajíců chleba a postavíš mi to přede dveře. A jeden krajíc si nech pro sebe.“

Náhle natáhl paži a bolestivě stiskl děcku rameno. „A jednu věc si koukej vtlouct do hlavy, ty spratku! Nikdy nepůjdeš do tý zamčený místnosti, jasný? Zbytek domu vem čert, ale tenhle pokoj –“ Předklonil se, takže se obličejem téměř dotkl jejího obličej. „Jestli tě jenom jedinkrát přistihnu, spratku, že saháš na kliku, budeš litovat, že ses vůbec narodila!“

Koncem týdne neměla Samantha daleko ke zhroucení. Každodenní dřina v Hawksbillově jednopatrovém ponurém stavení by dokázala vyčítit dvě statné služebné, natožpak hubenou desetiletou holčičku: ráno rozdělat oheň a postavit na kamna konvici s vodou. Oškrábat a načernit rošt v krbu, natřepat těžké damaškové deky a ustlat je, otřít prach na poličkách kredence, přebrat krámy v zásuvce a naleštit mříž u krbu. Hawksbill jí dal devět pencí na chleba, masový nákyp a mléko ředěné více než zpoloviny vodou. Když jí ale vsypal do dlaně tři šilinky (Samantha netušila, že většina služebných vydělává šest až sedm šilinků týdně), všechna únava se rázem rozplynula. Odevzdá je otci jako projev své lásky.

„Tak jaký to tam je?“ vyptával se Freddy, který ji doprovázel domů.

„Je to dům jako každý jiný.“

„A nevyvádí tam nějaký divný nepřístojnosti?“

Vzpomněla si na zamčený pokoj. „Nic jsem neviděla.“

Freddy bosou nohou nakopl kámen. Bylo mu už skoro patnáct, byl vysoký a hubený a pod těsnou rozdrbanou košilí se mu začínaly rýsovat svaly. „Harry Passwater tvrdí, že ten dědek jednou ňáký holčičce proved něco hnusného. Málem ho za to pověsili, ale on přivolal na svědka kouzlo, takže ten nemoh vůbec nic dosvědčit.“

„Harry Passwater by neměl vykládat nesmysly.“

„Hele, jen si přede mnou nehraj na dámu, Samantha Hargraveová! Sloužíš sice u pána, ale žádnéj šlechtic to teda není, to ne.“

U jejich domovních schodů se Freddy otočil a rozčileně popadl Samanthu za ramínka. S tak vážným výrazem, jaký u něho ještě nezažila, jí zachmuřeně oznámil: „Jestli se tě ten starej páprda třeba jen prstem dotkne, přísahám, že mu ten jeho zvrhlej mozek vytřískám z hlavy!“

Dívala se, jak Freddy utíká pryč, a potom odspěchala do domu. Otec si od ní vzal šilinky bez jediného slova.

Jak léto přecházelo v podzim a podzim v úděsně vlhkou zimu, dny jí začaly splývat do řetízku týdnů a únavné jednotvárnosti. Vzácnou výjimku v šedi Samanthina života představoval dopis od Jamese z Oxfordu. Když tak trávila celé dny v mlčenlivých a strašidelných stěnách Hawksbillova ponurého domu a večery před neveselým krbem při studiu bible, začalo v Samanthě klíčit semínko zvědavosti.

Co pan Hawksbill za svými zamčenými dveřmi vlastně dělá?

5

Isaiah Hawksbill pečlivě střežil dvě tajemství: to první bylo pohřbené pod prkny vstupní haly, to druhé se týkalo jeho židovského původu.

Narodil se v pochmurném kraji na západní hranici Ruska. Byl synem ožebračeného podomního obchodníčka a jeho tuberkulózní manželky. Jednou v noci musel uprchnout z ghetta, protože se tam vplížili verbíři, kteří potřebovali odchytnout mladé židovské chlapce, aby vyplnili mezery v armádě. Car Mikuláš totiž vydal rozkaz, aby všechny mladé Židy ve věku mezi dvanácti a osmnácti lety odvedli na pětadvacet let dlouhou vojenskou službu. Isaiah utekl s bochníčkem chleba v kapse a se slibem rodičům, že jednou, až to bude bezpečné, se zase vrátí. Od té doby uplynulo pětáctýřicet let.

Náhoda a bystrý rozum pomohly Isaiahovi dostat se přes Polsko až do Německa, kde se Židi těšili větší svobodě a kde

akademická atmosféra vrcholila ve svém rozkvětu. Nejprve se otrkal v zaměstnání pomocníka v lékárně, načež vstoupil na univerzitu v Giessenu, kde pod vedením slavného barona von Leibiga vystudoval farmacii. Přestože toužil po návratu do vlasti, uvědomoval si osamělý mladý Isaiah, že jde o nespílitelný sen, protože ghetto mezitím vzalo za své a většina ruských Židů živořila na pokraji vyhladovění a zoufalství. Přestože v západní Evropě trpěl samotou a steskem po domově, vychutnával si intelektuální svobodu a jistotu, že si dokáže vybudovat úspěšnou kariéru.

Když se konečně proslavil jako přírodovědec a chemik a získal si uznání v odborných kruzích, Isaiah si otevřel prosperující lékárnou a těšil se vysokému uznání mnoha prominentních lékařů. Ovšem jeho horkokrevnost a zarputilost zaviniily, že přišel o přízeň tehdejších vládnoucích kruhů. Do Anglie tedy odešel proto, aby se ztratil ve stále houstnoucích davech Londýna, kde si změnil jméno (podle názvu jedné hospody) a založil další proslavenou lékárnou. Zamiloval se do krásné anglické Židovky jménem Rachel, oženil se s ní a strávil řadu požehnaných let až do roku osmnáct set čtyřicet osm, kdy udeřila epidemie cholery.

Zavřel svou lékárnou, zabeđnil dům a zapřisahal se, že až nadosmrťi nechce mít s lidmi pranic společného.

Čekal na Samanthu, jak mívával ve zvyku, u zadního vchodu přesně v sedm. Dnes ráno měl však na nečesané hřívě zaprášený cylindr a k tomu převlečník. „Musím jít ven, spratku. Ne snad, že by se mi chtělo, nevytáhl jsem paty z domu bůhvíjak dlouho, ale musím si nutně něco zařídít,“ oznámil dívence.

I když se po jeho odchodu Samantha vrhla do plnění svých povinností se svým obvyklým zápalem, na jaký se její vyhublé tělíčko zmohlo, a přestože byla zvyklá pracovat sama a toulat se po domě bez přítomnosti další živé duše, dnes ráno, sotva Hawksbillovy těžké kroky utichly v dálce, se nedokázala zbavit tíživého vědomí, že vůbec poprvé zůstala v ponurém domě sama.

Ve snaze dodat si aspoň trochu odvahy, Samantha si při utírání prachu prozpěvovala, při zametání šeptala, při chůzi schválně dupala, aby se domem rozléhalo co nejvíc hluku (a všimla si přitom, že v chodbě znějí prkna podlahy podivně dutě), až se nakonec zcela nevyhnutelně ocitla před pokojem se zamčenými dveřmi.

Předklonila se, jako už tolikrát, a přitiskla ucho ke dřevu. Někdy zevnitř slyšela podivné škrábání, občas úder a například včera doléhal na chodbu zvuk, jako když někdo táhne řetěz po podlaze. Dnes tam však vládlo mrtvé ticho.

Opět ucouvla a pozorně si prohlížela dubové panely.

Správně by se měla otočit a odrážovat pryč, ale nerozhodnost jí svázala nohy. Všechno, co do ní její otec vtloukal o poslušnosti, se rozplynulo tváří v tvář neodbytné dětské touze zjistit, co se skrývá na druhé straně dveří. Samantha natáhla ruku a bojácně stiskla kliku. K jejímu úžasu se dveře o centimetr pootevřely.

Dívěnka ucukla, jako by ji uštkl had. Starý pán zapomněl pokoj zamknout!

Polkla, aby nabrala odvahy, položila dlaň naplocho na dveře a jemně zatlačila. Rozevřely se jako obrovská černá tlama, neodhalily však nic než děsivou temnotu. S vykulenýma očima si Samantha troufla udělat krok kupředu. Potom další. A další, dokud náhle nezjistila, že stojí za prahem zakázané místnosti.

Vzduch tam byl studený jako led. Odnikud nepronikal ani paprsek světla, pouze za těžkými sametovými závěsy mohla rozeznat kalný náznak svítání. Oči jí však postupně uvykaly temnotě, až posléze dokázala rozeznat předměty kolem.

V životě ještě neviděla tak přecpanou místnost.

V křivolakých věžích se tyčily sloupce tlustých knih narovnané od podlahy až ke stropu tak vratce, že by je pokácel i sebeslabší větřík. Podél stěn stály velké dřevěné bedny, z některých vyčuhovala sláma. Stůl vypadal, že se každou chvíli zhroutl pod tíhou věcí na své desce. Na stěnách byly připevněné mapy a diagramy. Na křbové římse hřadovali vycpané sovy a sokolí. V křbu byla nacpaná neotevřená dřevěná bedna.

Na podlaze se bezmála nedalo kam stoupnout, zůstala tam mezi krámy jenom uzoučká chodbička, aby pan Hawksbill vůbec mohl přecházet sem a tam.

Podél jedné stěny stál pracovní pult přeplněný láhvemi a sklenicemi a všemožnými skleněnými předměty, které Samantha nedovedla ani pojmenovat. Byla tam vysoká stolička, olejová lampa, kalamář a brk na psaní. Nad pultem visela police, jež měla co dělat, aby udržela tíhu dalších knih a papírů a láhví a plechovek.

A najednou to spatřila. Láhev, v níž byl uvězněný malý mužíček.

Isaiah Hawksbill se spěšně vbelhal zadním vchodem do domu a setřásl z ramen a rukávů těžké dešťové kapky. Od krku si odepjal kožesinový límec a otřel si boty o rohožku za dveřmi. Pod paží svíral balíček v papírovém obalu.

Samantha se jako očarovaná přiblížila k láhvi. Při pohledu na drobounké rozpražené paže malého vězně otevřela vyděšeně ústa. Mužíček se chtěl dostat ven.

Hawksbill, hluboce zabraný do myšlenek, zamířil na konec chodby, když si náhle povšiml, že dveře pokoje jsou dokořán.

Samantha se vytáhla na špičky a sáhla po sklenici. Uchopila ji jemně, aby maličkému vězni neublížila, a přišoupla ji k okraji police. Když však nádobu začala snášet dolů – drobnými prstíky ji nedokázala ani obemknout – koutkem oka zahlédla jakýsi pohyb.

Prudce se obrátila. Na prahu stál on. Samantha vykřikla a sklenici upustila. Roztříštila se na podlaze na tisíc kousků.

Vrhl se na ni jako obrovitý černý pták, plášť za ním vlál jako křídla. Když se na ni snesly jeho sukovité pařáty, zděšeně vyvřískla. Do paže, kterou jí drsně stiskl, jí vystřelila bolest. „Prosím vás, pane! Já ho chtěla jenom pustit! Na nic jiného jsem ani nesáhla! Moc vás prosím, nezabíjejte mě, pane Hawksbille!“

Lomcoval s ní jako s hadrovou loutkou. „Copak jsem tě nevaroval, spratku?“

„Když on si přál, abych ho pustila!“ křičela Samantha. „Já ho chtěla jen osvobodit!“

„Však já tě naučím!“

Samanthě se podařilo vykrotit paži z jeho sevření a přistáknout si loket k obličejí. „*Prosím vás, nezapíjejte mě, pane Hawksbille!*“

Přestal s ní lomcovat a Samantha, která bojácně pootevřela jedno víčko a jukla po něm, zjistila, že stařec vraští šeredný obličej v nechápavém údivu. „O čem to blábolíš? Koho jsi chtěla osvobodit?“

Samantha se teprve teď rozplakala. „Toho mužíčka,“ vzlykala. „Nemáte právo držet ho takhle v láhvi! Strašně se snažil dostat ven! Já mu chtěla jen trochu pomoci!“

K jejímu nesmírnému překvapení ji Hawksbill pustil a napřimil se. „Přestaň sakra s tím brekem,“ napomenul ji důrazně.

Samantha zafňukala a škytla.

„Povídám, abys toho hned nechala! A koukej mi vysvětlit, o čem to vlastně mluvíš!“

„O tom mužíčkovi!“ Ukázala na rozbitou láhev.

Hawksbill vytáhl z kapsy krabičku, rozškrtil zápalku a rozsvítil olejovou lampu, jejíž knot vytáhl na nejvyšší délku. Potom předřepil k té spoušti na podlaze. „Můj kořen mandragory,“ poznamenal podivně roztržitým hlasem. „Naštěstí je celý, nepoškodil se.“ Vzhlédl k Samanthě. „Neublížil jsem ti?“

V úleku povytáhla obočí. „N-ne, pane.“

Znovu se zadíval na rozbitou sklenici, sukovitými prsty se něžně dotýkal každého kousku skla. „To bude čertovská dřina, než to tady dám zase do pořádku. Ta sklenice měla přesně tu správnou velikost, nevím, jestli najdu stejnou...“

Samantha na muže ohromeně zírala. Pozorně si prohlížela jeho shrbená záda, svěšená ramena, růžovou lysinku uprostřed hřívý bělostných vlasů. Potom stísňeným hláskem pronesla: „Nezlobte se na mě, pane Hawksbille. Strašně mě to mrzí.“

Stařec se ztěžka vyhrabal na nohy a zamrkal, protože mu luplo v kloubech. „No, těžko sis mohla pomoci. Bylas zvě-

dává jako všechny děti.“ Hlas mu zjhl. „Ale určitě jsem ti nijak neublížil?“

„Vůbec ne, pane Hawksbille.“

„Víš, byla právě v tvém věku...“

„To ti povím, kořen mandragory je moc divná věc. Právě kvůli tomu, že připomíná maličkého človíčka, se mu už po staletí připisuje zvláštní tajemná moc.“

Seděli spolu v nabitě studovně a pili čaj. Samantha už stáčila zamést střepy a pan Hawksbill vyhledal novou sklenici pro mandragoru.

„Věřilo se, že se drží hlíny tak pevně, že při vytrhávání křičí jako člověk, a kdo ten nárek uslyší, na místě zemře. Z toho důvodu trhají mandragoru ze země vycvičení psi.“

Samantha zabloudila pohledem zpátky ke sklenici, v níž byl kořen znovu uvězněný. Teď jí bylo zcela jasné, že to je jenom kořen. Ale předtím by přísahala...

„Ona také říkávala, že to je mužiček.“

„Kdo?“

„Moje Ruth. Byla stará asi jako ty, když –“ Rozrušeně se nadechl. „Když mi ji vzala cholera. Udělal jsem první poslední, abych svou holčičku zachránil, ale navzdory svým farmaceutickým i dalším vědomostem jsem byl bezmocný. Od té doby uběhlo víc jak dvacet let, ale já nad její smrtí truchlit nepřestal.“

Samantha se rozhlédla po nepořádku ve studovně. „Tohle je tedy farmacie?“

„Ale propána, kdepak!“ Hawksbillova tvář se roztáhla do úsměvu, jemuž už stačila odvyknout. „Tě jsem zanechal po smrti své Ruth a Rachel. Když jsem zjistil, že stejně nic nesvedu, rozhodl jsem se jít od toho.“

„Tak co tohle všechno je?“

„Ty jsi mi nějak zvědavá, vid'?' Moje Ruth byla navlas taková, pořád se na něco vyptávala...“ Starý muž zmlkl a dlouze se na Samanthu zadíval. „Kde máš matku, maličká?“

„Nevím.“

„Pamatuješ se na ni?“

„Ne.“

„A modlívaš... se za ni?“

„Každý večer se modlím za padlé ženy na Haymarketu.“

„A proč?“

„Otec tvrdí, že se to musí.“

„Ale nikdy ti neřekl, aby ses pomodlila i za maminku? Copak tě nezajímalo, co s ní je?“

„Nikdy jsem o tom nepřemýšlela, ale myslím, že není správné, když ji nemám. Každý ji má, dokonce i Freddy. Asi jsem byla odjakživa přesvědčená, že jsem nikdy žádnou maminku neměla, ale to nejspíš není možné, vidíte?“

„Ne, to skutečně není možné...“

Samantha tedy ukojila svou zvědavost, protože záhada zamčeného pokoje pana Hawksbilla byla vyřešena. Byl to botanik, bylinkář, jak jí svěřil, a sestavoval doposud nejlepší knihu o organické medicíně, jaká kdy byla sepsaná. Šlo o namáhavou práci, která vyžadovala spoustu výzkumů a disciplíny, takže na ni musel napřít veškerou svoji energii. Když teď věděla, co stařec ve studovně dělá, obrátila Samantha svůj zájem k matce.

Odpověď našla jednoho dne doma v bibli na stránce nadepsané RODINNÁ KRONIKA. Příštího rána měla pro pana Hawksbilla připravenou otázku. „Co to znamená *skonala*?“

Právě se chystal odejít z kuchyně. „Proč?“

„Protože to se stalo mojí mamince. Stojí to vedle jejího jména.“

Podrážděně si odfrkl. „To znamená, že zemřela.“

„Moje maminka umřela?“

„Přesně tak.“ Odvrátil se.

„Umřela, když jsem se narodila. Jak se to stalo?“

„Proč se nezeptáš tatínka?“

„Jé, toho přece nesmím vyrušovat!“

„A *mě* vyrušovat můžeš?“ rozkřikl se.

Samantha polekaně ucouvla. „Nezlobte se, pane Hawks –“

„Už takhle jsem se s prací opozdil! Dávno nejsem žádné mladík, abys věděla! Musím dřít, abych tu proklatou knihu stačil vydat dřív, než zemřu sám!“

Když se otočil ke dveřím, Samantha rychle vyhrkla: „Tak proč si nezaplatíte pomocníka?“

Prudce se k ní obrátil a z malých zelených oček mu šlehaly blesky. „Co si myslíš, ty drzej spratku? Nejdřív strkáš noc do mého soukromí a teď mi budeš ještě radit v práci! V tom, v čem jsem nejlepším, se bez pomoci docela dobře obejdu, jasný?“

„Ale ona je to *vážně* dřina, pane Hawksbille. Sám jste to povídal. A byla by strašná škoda, kdybyste musel umřít dřív, než budete hotový, a tak mě napadlo, že nějaký šikovnej a silnej chlapec by vám mohl podávat věci a vyřizovat pochůzky a –“

„*Himmel*,“ zamumlal stařec a promnul si neholenou bradu. „To sprátě má pravdu.“

Samantha, která měla na mysli Freddyho, honem pokračovala: „Chlapec, co by vám sehnal další sklenice a urovnával knihy, abyste se v nich líp vyznal, a vůbec dělal všechny ty maličkosti, kterými se zdržujete, místo abyste psal –“

„Žádnýho chlapce nepotřebuju,“ pravil stařec stroze. „Proč bych měl utrácet další peníze, když už mám tebe?“

Vykulila oči. „Mě, pane?“

6

Hned toho dne ji zapřáhl do práce. Musela vybalovat bedny a lepit nálepky a třídit krabice sušených bylin a okvětních plátků a semínek a ostřit brky na psaní a dolévat petrolej do lamp a oprašovat knihy. A když starý muž zjistil, že děvčátko umí číst, nechal je podle abecedy seřadit kartičky s poznámkami o vlastnostech stovek bylin. A jakmile objevil, že umí psát, nechal ji popisovat štítky botanickými názvy, protože staré ruce se mu příliš třásly, než aby dokázaly psát úhledně. A ke konci prvního týdne už Isaiah Hawksbill Samanthě vysvětloval

spoustu věcí: proč se lékořice jmenuje *Glycyrrhiza Glabra*, že semínko vodního melounu vypuzuje tasemnici, jak skvělým sedativem je *Centranthus ruber* a kde na světě se vyskytuje hadí kořen. Každý nový poznatek násobil její dychtivost po vědění. Čím více ji učil, tím zvědavější byla, a i když Isaiah Hawksbill předem počítal s tím, že mu její ustavičné vyptávání poleze na nervy, překvapeně si přiznal, že se ve společnosti toho dítěte chová jako ztělesněná trpělivost. Ve skutečnosti se s rostoucí touhou dívenky po vědění dála změna i ve zkameněném srdci Isaiaha Hawksbilla, protože náhle sám toužil učit.

A objevil ještě něco jiného, něco o sobě, o čem až dosud neměl tušení: že byl osamělý, příšerně osamělý...

Stal se z nich tým, učitel a žačka. Stále méně a méně času trávila podřadnými domácími pracemi a stále častěji mu sedávala u nohou, naslouchala, učila se, vyptávala se a pamatovala si. Když ji učil o léčivých vlastnostech ženšenového čaje a zjistil, že v životě neslyšela o Číně, vytáhl starou zaprášenou knihu o zeměpise a na globusu Samanthě ukázal, kde Čína leží. Když poznal, že otec ji vůbec neučil aritmetiku, pustil se starý pan Hawksbill do přednášek o sčítání, odčítání, násobení a dělení. Její dychtivá touha vědět ho blažila, její bystrost ho povzbuzovala k dalšímu učení a její pozoruhodná schopnost všechno si zapamatovat v něm vzbouzela pýchu.

Jak listopad přecházel v prosinec a blížil se zasněžený leden, sedával Isaiah Hawksbill se Samanthou Hargraveovou u hučícího ohně vedle krbu, který nebyl roky používán, a dělil se s ní o veškeré své vědomosti a moudrost. Jeho posedlost psaním knihy o léčivých bylinách pohasla. Mnohem hlubší uspokojení nacházel v předávání svého odkazu tomuto dychtivému děcku. Sledovat dívčin intelektuální růst bylo mnohem vděčnější než svěřovat své rozsáhlé vědomosti pomíjivému papíru. S příchodem jara a jejích jedenáctých narozenin se dostali k novému tématu – anatomii, zoologii, starověké historii – a celé dny trávili tím, že společně prozkoumávali svět.

A za celou tu dobu se o tom Samantha otci ani jedinkrát nezmínila.

7

Pan Hawksbill zvedl majolikový džbán a pomalu jej otáčel ve světle. „Tohle je *Smilax officinalis*, Samantha, cenná věc.“

Pozorně si prohlížela drobné trnité úponky s dlouhými tenkými kořeny. „Odkud pochází?“

„Roste na víc místech. Šedivá v Mexiku, hnědá v Hondurasu a tahle,“ ukázal láskyplně na nádobu, „ta se hledá nejhůř, pochází ze západních svahů Alp.“

„Co je to?“

„Co je to? Ale jdi, *Liebchen*, to je už celá staletí známý lék na zmírnění porodních bolestí. Navíc léčí bolesti v hrudi, kterým se říká angina pectoris. A divoši v Severní Americe věří, že léčí i impotenci.“

Samantha se snažila vyslovit složitý latinský název.

Pan Hawksbill poznamenal: „Španělé pro to mají snazší název, *Liebchen*. Říkají tomu sarsaparilla.“

Klid červnového rána zaplašil náhlý hluk z ulice. Pan Hawksbill sestoupil z vysoké stoličky a odtáhl závěsy v okně. Spatřil tam zmatek: po ulici utíkal splašený kůň i s drožkou, srážel cestou zeleninové stánky a rozháněl před sebou dav zděšených lidí, zatímco za ním se hnal s křikem zástup pronásledovatelů. Dva odvážní námořníci přiskočili blíž, naštěstí se zmocnili opratí a po krátkém zápolení zastavili vylekanou kobylku přímo před domem starého Hawksbilla.

Samantha zvědavě vykoukla vedle starce. Všimla si, že na okraji davu se vytvořil malý hlouček. „Co se stalo, pane Hawksbille?“

„Myslím, že tam leží někdo zraněný.“

Obrátila se k němu. „Neměli bychom mu pomoci?“

Opět spustil závěsy. „To není naše věc.“

„Ale vždyť tu máte tolik báječných léků!“

„S léčením jsem přestal už před lety.“

Samantha znovu vykoukla a zjistila, že z opačného konce uličky spěchají dva muži, kteří vodorovně mezi sebou nesou

vysazené dveře. Prudce se obrátila, vyběhla na chodbu k zadním dveřím, protože přední vchod býval trvale zamčený, a celá bez dechu se zastavila až u hloučku. Kočí drožky tam nešťastně lomil rukama a naříkal: „Ten mládeneček toho koně zkoušel zastavit sám! Vůbec jsem se mu nemoh vyhnout!“

Dav se rozestoupil, aby muži s dveřmi mohli projít k raněnému. Sotva Samantha spatřila, kdo to sténá v příkopu, vykřikla: „Freddy!“ Vrhla se k chlapci a padla vedle něho na kolena. Obrátil hlavu ke straně, ale oči neotevřel.

„Uhněte z cesty, slečinko, ať ho můžem dát tady na prkno.“ Oba muži drsně uchopili Freddyho za ruce a za nohy a spustili ho na dveře. Oněmělá Samantha třestila oči na Freddyho pravou nohu: byla to komplikovaná zlomenina obou kostí, jejichž roztřepené konce se svalstvem prodraly ven. V poledním slunci se leskly blátem a krví.

Padl na ni stín a dav se o pár kroků stáhl. Samantha viděla, že vedle ní stojí Isaiah Hawksbill. „Kam ho chtějí odnést, pane Hawksbille?“

Přimhouřenýma očima si prohlížel Freddyho zmrzačenou nohu. „Do nemocnice.“

Hlavou jí bleskly dva roky staré vzpomínky na výjevy ze Severní londýnské nemocnice. „To nemůžou!“ vyskočila a vrhla se na chlapcovo tělo.

„No tak,“ napomínal ji Hawksbill a shýbl se k ní.

„Ne!“ rozkřičela se. „*Tam ne!* Nedovolím, aby ho tam dali!“

„Heleďte, pane,“ ozval se jeden z mužů. „Vodvedte si tu maličkou. Nemůžem tady čekat celý den.“

Isaiah Hawksbill se na dívku zadíval, viděl tenké paže, jak objímají svalnatá ramena šestnáctiletého mládence v bezvědomí, jak se jí záda zmítají křečovitými vzlyky, jak jí hustá černá hříva padá na chlapcovo nehybné tělo. A náhle se v něm probudil cit, o kterém se domníval, že je už dávno mrtvý. Zaslechl vlastní slova: „Já se o chlapce postarám. Pojdte za mnou.“

Samantha bleskově zvedla obličej zalitý slzami, pak pomalu vstala, uchopila jednu Freddyho bezvládnou ruku do své dlaně a kráčela vedle něho, když oba muži odnášeli dveře ulicí

k zadnímu vchodu domu pana Hawksbilla. Uvnitř následovali starce šerem – očima přitom zvědavě těkali do všech stran – až do předního salonu, kde starý pán stáhl zaprášený přehoz z pohovky a prohlásil: „Uložte ho sem!“

Muži vysypali Freddyho ze dveří jako náklad uhlí a zmizeli z domu. Samantha a Hawksbill položili chlapce pohodlně na polštáře a pustili se do ošetřování.

„Tak nevím, jestli mu budu nějak platný, *Liebchen*,“ řekl stařec, když donesl shora příkrývky a prostěradla. „Tu máš, natrhej tohle na dlouhé pruhy. Potom mi dones horkou vodu.“

Hawksbill měl ruce zkroucené artritidou a příliš rozřesené, takže by nesvedl řádně vymýt ránu. Když se Samantha nabídl: „Ukažte, já to udělám,“ podal jí klíček a přihlížel, jak kleká k Freddyemu a něžně mu čistí živé maso.

Sám donesl z pracovny sklenice s rozdrcenými lístky a namletými kořínky, které Samantha láskyplně a pečlivě nasypala na obnaženou kost a rozervané svalstvo. Isaiah Hawksbill sledoval, jak dlouhými štíhlými prstíky ošetřuje zraněnou tkáň, a nevycházel z úžasu nad její neohroženou oddaností. Většina žen by v dané situaci dostala hysterický záchvat nebo by omdlela jako dřevo. Ale Samantha se k tomu stavěla stejně přirozeně, jako by v kuchyni míchala krém.

Potom společnými silami – jedenáctileté hubené děvčátko a artritidou pokroucený stařec – srovnali kosti, natáhli nohu a upevnili ji mezi dvě pevné plaňky. Nato Samantha pod starcovým vedením slepila živé maso dohromady a stáhla ho proužky náplastí. Když skončili, zhroutil se Hawksbill vyčerpaně do křesla se sklenkou brandy v ruce a Samantha si ze zpoceného čela odhrnula kučery. Teprve teď si povšimli, že venku se mezi tím setmělo a že celou tu dobu Freddy nenabyl vědomí.

„Udělalí jsme všechno, co jsme mohli, *Liebchen*,“ pravil stařec unaveně. „Teď už je chlapec v rukou božích.“

Samantha pila čaj. „Ale bude v pořádku, vidíte?“

Hawksbill pomalu zavrtěl neupravenou hlavou. „Nechci ti lhát, dítě. Nemá dobré vyhlídky. Otevřenou zlomeninu přežije jen málokdo.“

„Ale proč? Vždyť jsme srovnali kosti a zalepili kůži!“

„Protože dovnitř pronikne sepse a na světě neexistuje žádný lék, který by si s ní dokázal poradit.“

„A co je to sepse?“

„Jed, *Liebchen*, infekce. Nikdo neví, co je její příčinou, a nikdo ji neumí vyléčit.“ Hawksbill se odmlčel. Poslední dobou se mu donesly nějaké zvěsti, že mladý kvaker ve Skotsku, jistý Joseph Lister, tvrdí, že lék objevil... Starý muž zavrtěl hlavou. Pochyboval, že by nějaký Skot mohl přijít na něco pořádného.

Samantha se zadívala na nehybné tělo na pohovce, na téměř nehybnou hrud, na změť kaštanových kudrn na polštáři, a tiše řekla: „Já se o něho postarám.“

Následující dny připomínaly noční můru. Freddyho spalovala příšerná horečka, házel sebou a zmítal se v úděsném deliriu. Schovaný ve stínu dveří sledoval Hawksbill, jak Samantha pokládá chladivé prstíky na mladíkovo rozpalené čelo, jak mu cosi šeptá a uklidňuje ho zřejmě už pouhou svojí přítomností. Viděl, jak se dokáže postarat o obvazy plné hnisu, jak trvá na tom, že rána se bude převazovat každý den, i když to Hawksbillovi připadalo zbytečné. Pozoroval, jak její čilé dlouhé prstíky denně ránu zkoumají, ošetřují ji mastí a lektvary, kontrolují umístění kostí, a to všechno provádí tak zkušenými dotyky, jako by to jedenáctileté děcko skutečně vědělo, co dělá.

V těch dnech se zdržela vždycky hluboko do noci. Ne snad, že by si toho její otec povšiml nebo že by mu na tom záleželo. Kdyby měl Hawksbill tak krásnou a inteligentní dceru, nehnul by se od ní na krok a hýčkal by ji a rozmazloval. Kdoví, jaká posedlost ovládala myšlenky Samuela Hargravea? Hawksbill měl děvče u sebe rád. Dokonce i když tu zůstávala jen kvůli tomu nešťastníkovi v saloně stravovanému horečkou z infekce, s nohou napuchlou do bezmála dvojnásobné velikosti. Hawksbill si uvědomoval, že to tak nemůže trvat věčně.

* * *

Samantha připravovala k večeři obložené chleby. V posledních několika měsících se starý pán choval trochu štedřeji a dovolil, aby Samantha kupovala lepší potraviny, takže teď pravidelně jídali vařené zelí s brambory, pečená žebírka, chléb od pekaře s džemem, neředěné mléko, sýr a sekanou. „Dneska jste strašně zamlklý, pane Hawksbille. Až mě to děsí.“

Hawksbill roztrásal na lavici sušené bylinky, odděloval listy kostivalu od stonků a mumlal: „Možná bylo lepší poslat ho přece jen do nemocnice. Potřebuje chirurga.“

„Ne,“ prohlásila tiše, ale pevně. „Nemocnice je beznadějně místo. Tam chodí lidé jenom umírat.“

Proti tomu nemohl nic namítat. Nemocnice svatého Bartoloměje žádala za každého přijatého pacienta zálohu na pohřeb, kterou vracela, *pokud* se pacient uzdravil. Starý muž odložil nůž a klíšky, pohlédl dívence do tváře a řekl: „Tady je to taky beznadějně, dítě. Ten chlapec jen stěží přežije. Nejedl už přes týden a máme co dělat, abychom mu do hrdla dostali aspoň kapku vody. Jedinkrát nenabyl vědomí, ani na vteřinku ne –“ Hawksbill se náhle prudce sehnul a napjal staříčkou páteř proti tenké látce obnošeného redingotu. Vždyť přivést ji k rozumu se snaží naprosto zbytečně. Je tak zatraceně tvrdohlavá! Tolik lpí na té směšné představě, že –

Vzduchem se rozlehl třesk. Samantha vyskočila a letěla do salonu. Hawksbill za ní šmajdal, jak mohl nejrychleji, a spatřil děvčátko zápasící vkleče s Freddyem, který měl skelné oči vytrěštěné a divoce máchal pažemi. Na koberci ležela rozbitá sklenice a láhev s vodou.

„Nic se nestalo, Freddy,“ chlácholila holčička chlapce. Její hubené tělo se v jeho běsnících rukou zmítalo sem a tam. „Jsem u tebe, Freddy. Uzdravíš se.“

Ohromený stařec sledoval, jak se jí podařilo uklidnit blouznícího hochu, uložit ho zpět na polštář a zkonejšit polibkem na čelo. Když se Freddy opět utišil, Samantha vzhledla k Hawksbillovi a s rozzářeným pohledem řekla: „Je při vědomí.“

Freddyho zotavení dlouho viselo na vlásku, ale nakonec se chlapci udělalo líp, usrkával kuřecí vývar a jedl vajíčka na-

měkko, tiše a pokorně se poddával Samanthině láskyplné péči. Hawksbill nepřestával žasnout, co všechno pro chlapce udělala, ale stejně hluboko ten úspěch zasáhl i ji. Každý večer, když uléhala k spánku, si v duchu znovu a znovu promítala ten zázrak: zachránila milovanému kamarádovi život i zdraví.

Nad Londýnem se rozhostilo parné začouzené léto. Žlutavý vzduch páchl v důsledku tisíců dýmajících komínů na střechách domů i na malých parníčcích na Temži. Dva miliony obyvatel nacpaných v těsných zdech Londýna prožívalo nezdravé léto, kdy nemyté konve mlékařek zavinily explozi tyfové epidemie v Marylebone, jež zabila tisíce lidí přímo před očima bezmocných lékařů.

Ale jak léto přecházelo do zakouřeného podzimu a zimní mráz postupně vymyl oblohu do zářivé modře, Freddy se nesmírně rychle zotavoval. Do listopadu už noha unesla váhu těla a chlapec mohl po saloně kulhat bez pomoci. Mezitím se stačil až po uši zamilovat do Samanthy Hargraveové a současně s ním to postihlo i Isaiaha Hawksbilla.

Samantha donesla podnos s čajem, pečivem a sklenicí ostružinového džemu a postavila jej na stolek u krbu. Freddy pohrabáčem rovnal v krbu uhlíky a koutkem oka pozoroval, jak dívka sype do dvou šálků cukr. „Kde je starej?“ zeptal se ledabyly.

„Šel někam nasbírat yzop. Všechny jsme spotřebovali na tvoji nohu, tak musí doplnit zásoby.“ Samantha se posadila do lenošky natočené ke krbu, z níž už před mnoha týdny zmizela plachta. Opřela si nohy o stoličku. „Pojď si dát čaj, kamaráde.“

Freddy se pustil krbové římsy a odkulhal k druhému křeslu. Dlahy na noze už neměl, ale kost byla natolik ohnutá, že chodil kymácivě jako námořník na rozhoupané palubě. „V životě jsem nepil lepší čaj a neměl se tak dobře jako tady u sta-

ryho. Teď mě docela mrzí, že jsem mu na dveře házíval psí hromádky.“

Samantha se zasněně usmála a přidržela si šálek u nosu, aby mohla líp vdechovat silnou vůni čaje.

„Sam, musím ti něco říct.“

Děvče neodtrhlo pohled od ohně.

„Sam, podívej se na mě?“

Obrátila se k němu. V mihotavé záři ohně bylo vidět Freddyho hezkou drsnou tvář, na které vynikaly jeho nejpohlednější rysy: hranatá brada, velký rovný nos, vysoké lícni kosti a hluboce zasazené hnědé oči. Obličej rámovaly pocuchané hnědé kučery, které nikdy nevydržely dlouho učesané. Z chlapce se stal muž. „Copak je, Freddy?“

„Sam, musím odejít.“

Nehybně na něho chvíli hleděla, načež pomalu postavila šálek. „Proč?“

„Protože je načase. Jsem tady pět měsíců, ale teď se už do káží postarat sám o sebe. Nejvyšší čas, aby vypadnul.“

Samantha se zachmuřila. „Jak to myslíš, *vypadnul*?“

„Abych odešel z Crescent, Sam.“

„Ale to nemůžeš! Přece není nutné, abys odcházel, Freddy, tady můžeš zůstat, jak dlouho budeš chtít! Třeba nadosmrť! Pan Hawksbill tě má moc rád!“

„Jasně, ale já nestojím o to, abych tu zůstal. Musím si zařídít vlastní život, Sam.“

„To je přece nesmysl –“

„Poslouchej mě přece, Sam.“ Sklouzl na jedno koleno vedle jejího křesla a uchopil její ruku do svých dlaní. „Měl jsem rande se Smrtkou. Už jsem stál před těmi příšernými vraty a viděl na druhou stranu. Kdyby nebylo tebe, prošel bych jimi. A to mi vůbec poprvý v životě pomohlo pochopit jednu věc. Že se musím ve světě prosadit, Sam, že se musím *něčím* stát. Já už dávno nejsem malej kluk. Jsem chlap a musím se podle toho chovat. Nemůžu běhat po ulici a do smrti krást jabka. Potřebuju si sehnat pořádnou práci a zařídit si pořádný život.“

Tváříčka se jí zkrabatila a v očích se zaleskla sklíčka slz. „Já ale nechci, abys odešel, Freddy! Mám na světě jenom tebe!“

„Neplácej hlouposti, Sam. Máš tátu a pana Hawksbilla a bráchu, co bude slavným doktorem. A já navíc neodejdu nadobro. Vrátím se dřív, než se naděješ!“

Po tvářích se jí proudem valily slzy a nechávaly po sobě stříbřité stezičky. „A kam půjdeš?“

„Zatím nemám zdání, ale až dorazím na to správné místo, určitě to poznám. Ach Sam.“ Nešikovně pohladil drobnou ručku ve svých velkých dlaních. Pod jejím pohledem mu jako vždycky zjihlo srdce. Toužil toho povědět o tolik víc – že si uvědomil, že pro lidi jako Samantha není dost dobrý, že by chtěl, aby na něho mohla být hrdá, že ji má rád a chce se o ni starat až do konce jejího života, ale nenašel odvalu, nevěděl, jak to vyjádřit, takže nic z toho nevyslovil.

„Poslyš, Sam, ty máš obrovské dar uzdravovat. Pamatuješ, jak jsi vyléčila micku? Zdálo se mi, že na mě mluvíš a že ke mně skrz tu dusivou mlhu natahuješ ruku a vlečeš mě nazpátek. Teď už je mi jasný, že to nebyl sen, že to bylo doopravdy. Zachránilas mi život, Sam, a já ti to nikdy nezapomenu.“

Upustila šálek. Po vybledlém tureckém koberci pana Hawksbilla se rozlil čaj, ale ona si toho nevšímala a objala Freddyho hubenými pažemi kolem krku. „Ty jsi můj jedinej kamarád, Freddy! Strašně mi budeš chybět, a až odejdeš, budu se za tebe každický den modlit.“

Pevně ji k sobě tiskl a hluboko v útrokách cítil klíčit podivný neznámý cit: stará bratrská láska ustoupila čemusi novému, vzrušujícímu. Nebylo jí ještě ani dvanáct, ale přesto za pár let, až se z něho stane boháč schopný jí nabídnout slušné živobytí, bude Samantha Hargraveová ta nejkrásnější žena na světě a bude jenom jeho. Freddy zabořil obličej do jejích hustých černých kadeří a šeptal: „Počkej na mě, Sam. Neodcházej odtud, dokud se pro tebe nevrátím.“

8

Stalo se to dva dny před Velikonocemi, za ponurého deštivého rána. Samantha podupávala na kuchyňských dlaždicích, aby si zahřála chodidla, dýchala si do dlaní a netrpělivě sledovala konvici, kdy už se začne vařit voda na čaj.

Za pootvřenými dveřmi stál Isaiah Hawksbill.

Za pár týdnů bude Samanthě dvanáct a už teď se u ní začaly projevovat ženské rysy: děvčátko samá ruka samá noha se začínalo žensky zaoblovat. Při tom pohledu se starci rozklepala brada a toužil ji obejmout. Skutečně mu jednou dovolila, aby ji vzal do náruče, tehdy před čtyřmi měsíci, když Freddy odešel neznámo kam. To byla Samantha k neutišení, plakala a vyváděla a hrozila, že uteče za chlapcem, ale Hawksbillovi se ji podařilo ukonejšit kolébáním v náruči a ujišťováním, že Freddy dodrží svůj slib a jednoho dne si pro ni přijde.

Jenže mezitím uplynuly už čtyři měsíce. Od té doby se chovala zamlkle a odtaziť a nedovolila mu už ani jediný dotek.

„Čaj bude hotový, pane Hawksbille!“ křikla. „Jé, vy jste tady, docela jsem vás přehlídla.“

Vešel do kuchyně. „Nech ho louhovat trochu déle, *Liebchen*, a přidej do něj lžičku heřmánku. Bolí mě dneska všechny klouby.“

Po jeho odchodu začala Samantha mávat pažemi. V kuchyni byla příliš velká zima (proč jen jí otec nekoupí teplý vlněný svetr?), než aby mohla jenom tak stát a sledovat pobublávající vodu. Rozhodla se tedy, že si zatím zaběhne na zahradu, kde stál záchod.

Budka se opírala o zadní plot na konci cestičky a byla obrostlá šípkovými keři a hluchavkami. V chladných zimních dnech nebyl ten zápach tak nepříjemný, ale v létě tam Samantha vběhla vždycky se zatajeným dechem, hupla dovnitř a za vteřinku vystřelila polodušená zase ven. Dnes ráno ji trochu nazlobilo, když nakonec zjistila, že sem zašla úplně zbytečně;

v kuchyni cítila bolest v břiše, jenže ta teď zmizela. Sotva se zvedla ze sedátka, bolest začala nanovo, stejné křeče, které ji sem původně vyhnaly, a zatímco přemýšlela nad jejich příčinou – sekaná k včerejší večeři nevypadala dvakrát čerstvě – pocítila mezi stehny teplou vláhu. Udiveně se podívala dolů a v kalném světle, jež sem pronikalo škvírami mezi prkny, spatřila na podlaze zářivě rudou krvavou skvrnu.

Celou cestu zpátky utíkala tak zběsile, že na zadních schodech klopýtla a rozbila si koleno. Zbrkle vpadla do pracovny a křičela: „Umírám!“

Polekaný Hawksbill se zvedl ze své stoličky. „Co se děje?“

„Umírám, pane Hawksbille!“ Skočila k němu a vrhla se mu zoufale kolem krku. „Prosím vás, neposílejte mě do nemocnice!“

Ohromený stařec nebyl na chvíli schopen slova. Náhlý dotek jejího těla, paže pevně sevřené kolem jeho šíje, mladičká hrud' rozezmítaná vzlyky – bylo to stejné jako před těmi čtyřmi měsíci...

S nadlidským úsilím položil Hawksbill děvčeti ruce na ramena a trochu je od sebe odtáhl. „*Liebchen*, co se stalo?“

V obličeji byla sinalá jako křída. „Krvácím!“

„Cože?“

„Právě jsem to zjistila. Na záchodě. Pane Hawksbille, dejte mi nějaký lék! Papájová semínka, ta přece zastavují krvácení –“

Odvrátil se a poslepu se znovu posadil za stůl.

„Neposílejte mě do nemocnice! Nenechte mě umřít!“

Nebylo to spravedlivé, vždyť byla ještě dítě! Oslovil ji příškrčeným hlasem: „Musíš jít domů, *Liebchen*.“

„Proč?“ Teď už plakala naplno.

Cítil, jak se mu podlamují kolena. Zhroutil se na opěradlo a nešťastně se na ni zadíval. „Máte hospodyni, vid'?' Běž za ní a hned jí to pověz, *Liebchen*.“

„A nepošle mě do nemocnice?“

„Ne, *Liebchen*. Běž domů, ona si už bude vědět rady. Věř mi, dítě, budeš úplně v pořádku...“

Právě ta ponižující událost mu navěky vpálila zahanbující stigma. Isaiah Hawksbill nebyl hluchý, dobře věděl, že mu lidi v St. Crescent Agnes přezdírají prznitel dětí. Podlejší tvor už nemohl existovat, a nejhorší byla skutečnost, že vzhledem k tomu, co provedl, jim to nemohl mít za zlé, i když to stokrát nebyla pravda.

Seděl teď sám vedle kuchyňských kamen s plédem na kole-nou a s miskou netknutého mléka a chleba. Připomínal si ten dávný hrůzyplný den.

Tehdy si vyšel ven, přestože pořád truchlil pro malou Ruth a Rachel. Vydal se do Londýna shánět knihy a bylinky. Bylo jaro. Kráčel parkem podél jezírka Serpentine a vychutnával zeleň a svěžest znovuzrozeného světa. Bylo ráno a Hawksbill právě přemýšlel o zařazení jedné neznámé bylinky. Na lavičce seděla žena v kloboučku a krinolíně pohroužená do knihy a po-blíž vody si s proutkem hrálo dítě, ani ne osmileté.

Nedokázal si ani tehdy, ani teď, po tolika letech, vůbec vy-světlit, co se s ním v tom okamžiku stalo: při pohledu na dět-skou tvářičku teninká nitka jeho přičetnosti praskla a Isaiah Hawksbill, tehdy mladší a mrštnější, vykřikl: „Ruth!“, skočil k děvčátku, popadl je do náruče a pustil se s ním na útěk.

Vůbec si nevzpomínal, co se dalo pak. První, co si uvědomil, byla změt rozčilených hlasů, když se kolem něho začaly hou-fovat černé stíny. Davem si razil cestu konstábl a vedle klečela guvernankta a chlácholila naříkající dítě. Ohromený Hawks-bill až tehdy pochopil, co udělal.

Později si při výslechu na policejní stanici, vyděšený, ale me-zitím už opět vyrovnaný, vymyslel lež: „Dítě bezmála padalo do vody, takže jsem je zachránil, víc v tom nehledejte.“ Gu-vernankta, jež svědčila pod přísným dohledem svého zaměst-navatele, měla strach přiznat, že četla, a proto nebyla svědkem uváděného zločinu, takže nakonec se pro svou vlastní spásu rozhodla Hawksbillovu verzi podpořit. Případ odložili a upadl by zřejmě zcela v zapomnění nebýt toho, že v parku se tou dobou bohužel objevila obyvatelka St. Agnes Crescent – had-rářka na cestě ke skladištím v Billingsgate – jež celou událost

viděla v jiném světle. Dítě vůbec nebylo *tak* blízko vody a nehrozilo mu *žádné* nebezpečí, když tu se vedle něho zčistajasna objevil Hawksbill, popadl ho a běžel dál a byl by zmizel někde v Surrey, kdyby ho neokřikl kolemjdoucí pán.

Přestože hadrářka, která sama měla na svědomí spoustu pře-stupků a radši se stykům s ochránci zákona vyhýbala, se svým svědectvím za konstáblem nezašla, roztrušovala tu povídačku po celé Crescent, takže než se Hawksbill večer znaveně do- vlekl domů, sousedi mezitím už vynesli svůj soud.

Copak bylo možné, aby člověk se zdravým rozumem uvažo- val tak, jak právě uvažoval stařec – a sice že požádá Samuela Hargravea o Samanthinu ruku?

Nepřišla pět dní a celou tu dobu trpěl starý Žid jako zvíře. Mi- loval by ji a hýčkal a chránil před veškerým zlem světa, za- chránil by ji před ponurou budoucností, jež jí kynula – roky a desetiletí péče o lhostejného otce, které ji promění na starou pannu, bezcennou povadlou trosku, o kterou poté, až otec ko- nečně zemře, žádný muž ani nezavadí. Isaiah Hawksbill by ji před tím prokletím zachránil, dal jí své jméno, vlastní domov, který by nechal nově zařídit, vpustil do něj slunce, koupil pia- nino a učil by ji hrát. Každý večer u krbu by spolu hráli karty, vedli vzájemně podnětné hovory, pokračoval by v jejím vzdě- lávání, odhaloval jí záhady okolního světa. A navíc by ji zahl- til láskou, kterou tak zoufale toužil rozdávat a po které ona tak zoufale toužila.

Když se Samantha znovu ukázala, chovala se zakřiknutě. S pohledem zarytým do koberce vysvětlovala: „Měl jste pravdu, pane Hawksbille. Neposlali mě do nemocnice. Paní Scogginsová neřekla ani slovo, jenom roztrhala prostěradlo na pruhy a jeden kus mi uvázala kolem pasu a mezi nohama. Už je to pryč, ale prozradila mi, že za měsíc se to zase vrátí.“

Hawksbill seděl za stolem pokrytým vrstvou sušených byli- nek a neklidně do něj poklepával prsty. „Samantho moje, při- jímá tvůj otec někdy návštěvy?“

„Ale kdepak, pane, on má moc práce s traktáty!“

„Rád bych –“ Vytáhl kapesník a otřel si horní ret. „Rád bych si s ním pohovořil.“

„Provedla jsem něco?“

„Ach *Leibchen*, to ne. Jde o obchodní záležitost, o jednání mezi dvěma muži. Nemluvili jsme spolu už přes dva roky, a tak mě napadlo... Ale to je jedno,“ dodal tiše. „Však já si najdu vhodnou chvíli, aby mě přijal. A teď, co si spolu přečteme u čaje?“ Natáhl se po knize o geologii.

„Pane Hawksbille?“

„Ano, *Liebchen*?“

„Buďte tak hodný a vysvětlete mi, proč budu každý měsíc krvácet.“

Ruka se mu zarazila v polovině pohybu. „Snad až budeš starší.“

„Proč? Když se něco děje s mým tělem, nemám právo to vědět?“

Svšil ramena. Mohl si za to sám, to on v ní povzbuzoval zvědavost a nikdy jí neodepřel jedinou odpověď. „Posaď se, dítě, a já se pokusím...“

Když skončil, cítil se zoufale. V roce 1872 nebyla věda ještě natolik pokročilá, aby dokázala odhalit záhadu menstruačního cyklu. Mnohé teorie stavěly na magii a esoterice, přičemž nejoblíbenějším vysvětlením mezi lékaři bylo to, že za spuštění menstruace, jež představuje přírodní způsob kompenzace za mužskou ejakulaci, nese odpovědnost Měsíc. Měli sice podezření, že menstruace má něco společného s rozením dětí, protože žena se stávala plodnou teprve poté, co se u ní objevilo každoměsíční krvácení, ale jak to souvisí a funguje, to netušil nikdo. Jistě, byly tu vaječníky, ale jejich účel nikdo neznal a vajíčko objevili teprve nedávno. Pokud hrálo v lidském rozmnožování nějakou roli, stejně se nevědělo jakou.

„A proč to nemají i muži?“ zamračila se Samantha nespokojeně.

„Protože ti, echm, mají něco jiného, něco podobného, co se u nich objevuje jenom ve chvíli, kdy počínají dítě.“

„Ach, *tohle!*“

Cítil, jak mu na šíji stoupá žhavý ruměnc. „Tak s tímhle si nemusíš dělat starosti ještě spoustu let, *Liebchen.*“ V duchu dodal: „A možná nikdy.“

V tu chvíli pocítil Hawksbill pronikavou bolest u srdce a pomyslel si: Největší blázen je starej blázen!

Pro všechno na světě, co si představoval? Jaké chvilkové šílenství se ho to zmocnilo, probudilo u něho naději, že by se mohl oženit s tímhle děckem? Chránit ji, to ano, pomáhat jí a milovat, ale nikdy by jí nemohl věnovat ten největší dar, který může dát manžel své manželce – děti! Na to byl příliš starý. Copak má právo upírat jí mateřství? A jakým právem navíc tvrdí, že se dívka nikdy neprovdá? Hawksbille, ty starej hlupáku!

„Stalo se něco, pane Hawksbille?“

Smutně se podíval do jejích uszlzených šedých očí a v duchu si vyčítal: Jak jsem mohl být tak sobecký a předstírat, že mám na srdci jenom její blaho? Jakým právem bych jí já, chromej chamtivec, uzamkl před světem jako porcelánovou panenku, příliš křehkou na hraní?

Když tiše zanaříkal, položila mu útlou ručku na loket. „Dneska se necítíte dobře, vidíte? Ta zima vám leze do kostí. Víte co, donesu vám skleničku javorového sirupu.“

Když vyšla na chodbu, zůstal Hawksbill sedět bez hnutí. Rozjímal o krutém osudu, který ukradl muži v rozkvětu sil milovanou ženu a zatvrdil tak jeho srdce vůči všem dalším ženám, aby mu dovolil podlehnout lásce, až když už je na ni příliš pozdě.

Z očí, jež neplakaly víc jak dvacet let, vyklouzla jediná slza. Starý Žid se zhluboka nadechl a v duchu pronesl tajnou přísahu. Bude ji milovat až do své smrti, ale kvůli ní se o tom nikdy nezmíní.

9

Nikdo netušil, dokonce ani on sám ne, že Matthew je na pokraji zhroucení.

Osmnáctiletý Matthew Christopher Hargrave pracoval jako úředník už téměř čtyři roky a celou tu dobu se jeho dny sobě podobaly jako vejce vejci. S výjimkou nedělních dopolední strávených v kostele pracoval Matthew sedm dní v týdnu – dohromady to dělalo sedmdesát hodin – a nikdy neměl jediný den dovolené, jediný den neprostonal. Byla to ubíjející rutina: každé ráno došel k řece, přívozem se po Temži dostal k Tower Bridge a odtud pěšky došel k vozovně v Bermondsey. Pověsil klobouk a plášť do rohu zatuchlé kanceláře a připojil se k ostatním mladým úředníkům, kteří metli podlahu, utírali prach z nábytku, dolévali lampy petrolejem, ostřili pera a jednou do týdne umývali i okna. Kancelář byla otevřená třináct hodin denně s půlhodinkou na oběd a půlhodinkou na odpolední čaj. Mládenci, kteří měli známost, dostávali jednou týdně večer volno. Pokud někdo kouřil doutníky, pil alkohol či navštěvoval herny, byl okamžitě propuštěn. Zaměstnavatel podporoval studium bible, a pokud pracovník neměl po pět let ani jediný kárný záznam ani vynechaný den či pozdní příchod, zvedli mu plat o pět pencí denně.

Na rozdíl od svých kolegů, kteří pracovali pilně a radostně a šetřili si každý penny do budoucího manželství, Matthew Hargrave se už v osmnácti cítil zdeptaný a na konci svých sil.

Jeho domov byl stejně ubíjející jako kancelář: James studoval v Oxfordu, otec představoval prabídnou společnost a sestřička se chovala jako cizí. Matthew neměl žádné přátele a před ženami pociťoval smrtelný děs. Jeho jedinou životní radost mu skýtal noční rituál, který jeho otec označoval samohana.

Matthew tušil, že to nemá v hlavě v pořádku i že se to s ním postupně zhoršuje, a rovněž tak věděl, že jde o důsledek tajných onanií.

Bylo všeobecně známo, že s každou polucí muž přichází o část své ušlechtilé podstaty, ale nedokázal si pomoci. A aby dosáhl ještě mocnějšího orgasmu, fantazíroval Matthew vždycky tak nevázaně, že později sám sebe proklínal a uplaval se k spánku.

Za tímhle vším se ve skutečnosti skrývala chorobná žárlivost na staršího bratra.

Matthew se v té hnusné kanceláři dřel jako otrok a každý v potu vydělaný penny odevzdával otcí, který mu za to nedokázal nabídnout slovíčko chvály, zatímco Jamesovi, čert aby ho vzal, platil vzdělání hodné džentlmena jen proto, že byl starší, a umožnil mu bydlet na univerzitní koleji ve společnosti nóbl kamarádů. Žárlivost užírala Matthewovu duši jako hnisavý bolák. A teď, když James absolvoval v Oxfordu bakalářské studium a pokoušel se o přijetí na některé lékařské fakultě v okolí Londýna, bude opět bydlet doma a tak mu neustále k zešílení připomínat, že on, ne Matthew, je výhradním objektem otcovy pozornosti.

Ačkoliv v tom domě nežili slepí ani hluší, nikdo si nevšiml, k čemu se schyluje, snad s výjimkou hospodyně, paní Scoginsové, která si na noc začala zamykat dveře.

Došlo k tomu jednou večer na svátek Guye Fawkesa.

Obyvatelé celého Londýna zapalovali mohutné oslavné hranice a věšeli figurínu slavného zloducha. Všichni přišli přihodit něco do ohně a loknout si ze džbánku. Zatímco Samuel byl venku a kázal někde v Dials, Samantha seděla u krbu a šila. Matthew stál u okna v saloně a mezi závěsy vyhlížel na předlidněnou ulici.

Dav vyváděl jak utržený ze řetězu. Prostitutky rozdávaly polibky na potkání, dělníci tančili, všude práskaly ohňostroje jako výstřely z pušek a džbány nepřestávaly kolovat. Jako zhypnotizovaný se Matthew pustil k domovním dveřím. Otevřel je a vyhlédl na ulici. Pod žárem plamenů se mu začala vařit krev. Sešel po schodech, vábený ohněm jako můra, a když mu do dlaní pleskl džbán, zhluboka se napil, on, který v životě neochutnal ani malé pivo. Uprostřed smíchu a dovádění a nespoutaného veselí se Matthew za chvíli přišerně opil.

Když se Samuel dovlekl znaveně domů a vystoupil ztěžka po domovních schodech, spatřil na prahu Samanthu, jak s vykulenými očima hledí do davu kolem hranice. Sledoval její vystrašený pohled a uviděl mladšího syna v objetí prostitutky – ústy jí jezdil po nemytém krku.

Osmnáctiletý mladík se rozřehtal, zavrával a přihnul si znovu piva. Shodil ze sebe černý redingot, roztočil jej nad hlavou a nechal ho odletět do ohně. V tu chvíli zahlédl otce. Matthew na vteřinku zkameněl, paži zdviženou nad hlavou, rty smíchem roztažené, načež zachytil pohled Samuelových zatracujících černých očí. Hluk ulice se vzdálil, žár plamenů ochladl, tančící stíny na zdech domů zmizely. Všechno se postupně vytrácelo, až si Matthew nebyl vědom ničeho než těch temných očí, jež mu hrozily ohněm pekelným.

Pocítil, že se v něm začíná rozvinovat studená kovová pružina, jako hodinové pero, jež kdosi natáhl na doraz, takže prasklo a vystřelilo Matthewa vstříc těm nenávidným obviňujícím očím.

To nebyl Matthew Hargrave, kdo toho večera vyběhl jako střela po domovních schodech nahoru, odstrčil otce stranou a poslepu se vrátil do salonu. To nebyly jeho ruce, jež draply těžký svazek ze stojánku a vynesly ho zpátky na ulici. Do uší se Matthewovi snažily proniknout tlumené zvuky, ale byl jako hluchý. Viděl jen tu šokovanou sinalou tvář, vztahující se paže, obviňující oči naplněné navíc hněvem – ach, ten opojný pocit *moci*! Matthew zaklonil hlavu a zavyl bolestně jako zvíře, když mu bible vyletěla z rukou vysoko do vzduchu a zmizela ve žlutých plamenech.

Samuel se vrhl ze schodů plnou vahou na syna, srazil ho stranou a ponořil se do ohně. Zachytily ho zděšené ruce sousedů a snažily se ho odtáhnout. Samuel sledoval, jak milovaný svazek černá a uhelnatí, kroutí se a mizí v útrobách planoucí hranice.

Smích ustal. Všichni, kdo předtím tančili, utíkali za Matthewem, který celý nepřičetný kličkoval davem. Bylo zapotřebí čtyř mužů, aby ho zastavili, a když konečně padl na

zem, začal se svíjet na dláždění a z úst mu kanuly chumáče pěny. Aniž vnímal hluboké popáleniny v obličejí a na rukou, dovrával Samuel k místu, kde ležel jeho syn. Krvácejícími rty plnými puchýřů promluvil před ztichlým davem a praskající hranicí. Jeho slova se rozlehla daleko do noci: „Zatracuji tě navěky do pekel, Matthewe Christophere, a od tohoto dne tě přestávám považovat za svého syna!“

Samuel se v mdlobách zhroutil na dlažbu. Odnegli ho na lůžko, kde doktorovi stačil jediný pohled na jeho popáleniny, aby prohlásil, že se raněný nedožije rána. Samantha se od něho nehnula na krok, ošetřovala ho, omývala, lžičkou mu lila čaj mezi sevřené rty a na živé spáleniny přikládala obklady s rozdrčenými lístky kostivalu. Část péče převzal na sebe i James, který právě zahájil praxi v Severní londýnské nemocnici. Přestože pro rychlejší zhojení ran se toho moc udělat nedalo, James mohl po týdnu, když se v nich vytvořil zelenavý hnis, ulevit otcově fyzické bolesti i duševnímu utrpení častými dávkami morfia. Během večerů, když se Samuel zmítal pod příkrývkami, sedávala Samantha u jeho lože a s hlubokým soustředěním pročítala farmaceutické knihy pana Hawksbilla. V noci spala na matraci u nohou otcovy postele, ve dne mu omývala a převazovala rány, krmila ho kuřecím vývarem, vylévala nočník, měnila povlečení a modlila se nad ním.

Trvalo až do jara, než se Samuel, zesláblý a s pomocí, dokázal zvednout z postele. Zotavoval se pomalu a nejistě, několikrát se ocitl na prahu smrti, ale vždycky se nakonec vrátil nazpátek, ačkoliv nebylo pochyb, že pokud přežije, zůstane zohaven k nepoznání.

I když se jeho tělo uzdravovalo, mysl zůstávala chorá. Nadále už nestál o Boha. Přestal se svými traktáty i kázáními. Každý den proseděl jenom ve svém pokoji, hlava mu klesala na prsa pod tíhou obvazů na jizvách, takže nedokázal zapnout poslední knoflík u košile, spodní ret měl protažený, neustále mu z něj kanuly sliny a civěl do prázdna. Často si ani neuvědomil, že za ním Samantha přišla. Aby ho ušetřila dalšího trápení, radši mu ani neřekla o Jamesovi.

Po krátké stáži v Severní londýnské nemocnici dostal James vyhazov a přestoupil do Guyovy nemocnice, ale po šesti neúspěšných měsících ho vyšoupli i odtud, takže přešel do nemocnice svatého Bartoloměje, kde pracoval doposud. Mnohem horší než jeho příšerné školní výsledky však byla skutečnost, že začal s pitím a hazardem a scházel se s prostitutkami.

Samanthě nad tím vším pukalo srdce. Rodina se jí pomalu, ale nezadržitelně rozpadala a ji sužovalo zlé tušení, že ani Freddy se jí už nadosmrti neozve. Jediný člověk, který jí na světě zbýval, byl Isaiah Hawksbill.

10

Za podzimního rána s námrazou na okapech našla Samantha pana Hawksbilla v posteli, neschopného jediného pohybu.

Když vešla zadním vchodem do domu, s hrůzou zjistila, že je tam zima a tma. Za těch čtyři a půl roku, co pro něho pracovala, býval pan Hawksbill pokaždé vzhůru a čekal na ni. Zastavila se v kuchyni a tu uslyšela sten. Šla za zvukem a nahoře v patře našla starého Žida v posteli, pořád ještě v noční košili a čapce, jak svinutý do klubíčka lapá po dechu jako pes.

Dokázal ze sebe vyrazit jen pár slov: „Doktora, *Liebchen*, potřebuju doktora...“

Dvě ulice odtud bydlel lékař, jistý doktor Pringle. Samantha celou cestu utíkala. Doktor jí otevřel ještě v trepkách a županu, vyslechl si bezdeché vyličení stavu pana Hawksbilla a slíbil, že se tam po snídani ukáže.

Po dvou hodinách skutečně přišel, ale Isaiahu Hawksbillovi se mezitím ještě přitížilo. Přerývaně lékař vyprávěl, že ho probudila ostrá bolest v podbřišku a že ani nedokázal vstát z postele. Teď měl vysokou horečku: zelená očka mu jiskřila jako dva smaragdy.